

Samen ondermijning de baas

Meerjarenstrategie aanpak georganiseerde
ondermijnende criminaliteit 2022-2025 in
Oost-Nederland van het RIEC-samenwerkingsverband

Inhoud

Inleiding en aanleiding	3
De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit: waarom en hoe?.....	3
Wat is het RIEC-samenwerkingsverband?.....	4
Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 1: De Meerjarenstrategie 2022-2025	9
Doel van de strategie.....	9
Ontwikkeling van deze strategie.....	10
Hoofdstuk 2: De strategische koers van het samenwerkingsverband	12
Reikwijdte en manier van samenwerken	12
1. Reikwijdte van de samenwerking.....	12
2. De aanpak.....	13
Aansturing en coördinatie van de samenwerking	14
3. Lokaal doen, regionaal verbinden, delen en verbeteren en landelijk ophalen en inspiratie opdoen.....	14
Te leveren diensten en producten door het samenwerkingsverband	15
4. Focus van dienstverlening.....	15
5. Van informatie naar intelligence.....	16
6. Monitoren, leren en communiceren.....	17
Hoofdstuk 3: Wat moet er gebeuren om deze strategie succesvol uit te voeren?	19
Aandacht voor organisaties en personen die deze strategie moeten uitvoeren.....	19
Van strategie naar actie in de praktijk.....	22
Conclusie	24
Bijlage 1: RIEC-LIEC-convenant	26

Samen
ondermijning
de baas

Inleiding en aanleiding

De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit: waarom en hoe?

Schaduwconomie met onacceptabele gevolgen

De afgelopen periode is steeds zichtbaarder geworden welke ondermijnende impact georganiseerde criminaliteit heeft op onze maatschappij en onze rechtsstaat, met de recente moord op Peter R. de Vries als voorlopig dieptepunt. De evaluatie van 25 jaar bestrijding van drugscriminaliteit laat zien dat onze inzet in het verleden ontoereikend is geweest. We, het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland, zien de afgelopen jaren de vangsten van ladingen drugs, het aantal opgerolde drugslaboratoria en aangetroffen lozingen van drugsafval in het buitengebied toenemen. Geld verdient met productie van en handel in drugs wordt vervolgens witgewassen door middel van bestaande financiële instellingen en structuren, en belandt zo in onze samenleving.

De regio Oost-Nederland blijft niet gespaard van deze ongewenste ontwikkelingen. In 2020 zijn 20 crystal meth-labs aangetroffen, wat een stijging is van bijna 40 procent vergeleken met 2016. Ook zien we in nagenoeg alle districten een stijging van het aantal ingediende signalen over zorgcriminaliteit. In het buitengebied en op vakantieparken constateren we een toenemend aantal aan ondermijning gerelateerde misstanden. Bestuurders die optreden tegen de onderwereld in hun gemeente worden bedreigd. De ligging aan de grens met Duitsland geeft daarbij een extra uitdaging om criminelen aan te pakken. Op die manier bestaat in Nederland – en zeker ook in Oost-Nederland – een schaduwconomie gestuurd door de georganiseerde criminaliteit met een ondermijnd effect op onze rechtstaat en ontwrichtende gevolgen voor onze maatschappij. Dit is onacceptabel en vraagt om een stevige, gecoördineerde tegenreactie vanuit de overheid.

Waar georganiseerde criminaliteit zich het liefst in de schaduw en onder de oppervlakte beweegt, is het nodig dat overheid en bedrijfsleven gezamenlijk de aandacht hierop blijven richten. Een samenhangende aanpak bestaande uit interventies gericht op preventie, weerbaarheid, verstoring en repressie is van belang om ervoor te zorgen dat we niet blijven dweilen met de kraan open.

Een georganiseerde overheid die samenwerkt tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is door de vele verschijningsvormen en de vermenging tussen onder- en bo-

venwereld een veelkoppig monster. Gebleken is dat toepassing van alleen het strafrecht geen duurzame oplossing is voor de problematiek. Daarom wordt door samen te werken met verschillende overheidspartners en private partners binnen én buiten de veiligheidsketen een gezamenlijke aanpak nagestreefd. Een aanpak die zich niet alleen richt op repressie door strafrechtelijke interventies, maar ook op systeemgerichte preventie door het wegnemen van gelegenheidsstructuren voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het RIEC-samenwerkingsverband biedt de juiste structuur en voorwaarden om deze gezamenlijke aanpak verder te intensiveren. Door goed samen te werken kunnen we de aanwezige vormen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit structureel een halt toeroepen en gelegenheidsstructuren duurzaam verstoren waardoor de overheid weerbaarder wordt tegen ondermijning. Op die manier kunnen we er als RIEC-samenwerkingsverband voor zorgen dat georganiseerde ondermijnende criminaliteit onze rechtstaat niet verder uitholt en de maatschappij geen schade meer toebrengt.

In Oost-Nederland wordt al geruime tijd gezamenlijk opgetrokken in de aanpak van ondermijning. De samenwerking tussen alle RIEC-samenwerkingspartners heeft de afgelopen jaren tot diverse succesvolle interventies, barrièremodellen, handhavingssnelpunten, handreikingen en onderzoeken geleid. Echter, waar het samenwerkingsverband zich blijft ontwikkelen, doet de georganiseerde ondermijnende criminaliteit dat ook. Daarom is het van belang om als RIEC-samenwerkingsverband continu alert te blijven op verandering. Tegelijkertijd verschuiven taakaccenten en verantwoordelijkheden binnen en tussen de partners. Met name de positie van gemeenten en de rol van het RIEC-bureau zijn niet altijd even duidelijk. Daar wordt in deze strategie nadrukkelijk aandacht aan besteed. RIEC-samenwerkingspartners ervaren daarnaast te weinig slagkracht in de aanpak van ondermijning. Dat gaf aanleiding om de manier van samenwerken van het RIEC-samenwerkingsverband tegen het licht te houden. Daarnaast hebben partners de wens om de bestuurlijke drukte in onze omvangrijke regio te verminderen. Alles overziend signaleren we als RIEC-samenwerkingsverband mogelijkheden om de samenwerking te verstevigen en daarmee de gezamenlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit te verbeteren.

Een gedragen strategie als fundament voor een gedegen aanpak

We vinden het van belang om samen vast te leggen hoe deze gezamenlijke aanpak binnen het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland wordt vormgegeven en ingericht. Deze

Meerjarenstrategie 2022-2025 is daarvoor bedoeld. Dit document vormt ons strategisch kader waarbinnen we als RIEC-samenwerkingsverband gezamenlijk strijden tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland.

De taak van het RIEC-samenwerkingsverband op basis van het RIEC-LIEC-convenant blijft de komende vier jaar in de kern onveranderd. De opgave lijkt echter groter te worden in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen. Het voortraject van deze strategie wijst daarbij uit dat we als partners in de gezamenlijke aanpak van ondermijning in Oost-Nederland tegen dezelfde knelpunten aanlopen en dezelfde behoeften hebben. Daarom wordt gezamenlijk, onder de vlag van het RIEC-samenwerkingsverband, opgetrokken om de aanpak van ondermijning in de regio te verstevigen.

In aanloop naar deze strategie is de gezamenlijke aanpak van ondermijning op verschillende wijzen geëvalueerd en zijn de behoeften en knelpunten bij de RIEC-samenwerkingspartners in Oost-Nederland geïnventariseerd. Op basis van de ervaringen die we de laatste jaren hebben opgedaan, blijkt dat onder andere het integraal delen van informatie en het (gecoördineerd dan wel gezamenlijk) uitvoeren van interventies voor verbetering vatbaar is. Ook blijft beperkte capaciteit voor de aanpak van ondermijning bij partners de effectiviteit van de aanpak negatief beïnvloeden. Deze bevindingen hebben geleid tot het besluit om de strategie van het RIEC-samenwerkingsverband te herijken. We moeten opnieuw kijken naar doelen, effecten en resultaten en daarbij zoeken we de juiste inrichting van het RIEC-samenwerkingsverband.

Tegelijkertijd moeten we behouden wat al goed gaat en hebben we aandacht voor het (door)ontwikkelen van wat al in gang is gezet. Zo blijft het RIEC-samenwerkingsverband de repressieve integrale casusaanpak uitvoeren en verbeteren door de ontwikkeling van informatiepleinen naar actiecentra in de districten. De uitkomst van het strategietraject is dan ook dat het RIEC-samenwerkingsverband een aantal kernwerkzaamheden continueert en bestaande ontwikkelingen doorzet, maar ook enkele accenten gaat verplaatsen waardoor de manier van samenwerken de komende vier jaar een aangepaste focus krijgt. Deze nieuwe strategische koers is vastgelegd in dit document, waar alle partners in het RIEC-samenwerkingsverband zich aan committeren.

Meer (structurele) middelen voor een lange termijn aanpak

De noodzaak om de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te intensiveren is sinds 2018 kracht bijgezet met het vrijmaken van de tijdelijke versterkingsgelden door de mi-

nister van Justitie en Veiligheid. Met de versterkingsgelden is de aanpak op lokaal en regionaal niveau verstevigd, onder meer middels versterking van de samenwerking binnen het RIEC-LIEC bestel, en zijn tevens landelijke initiatieven, waaronder het Multidisciplinair Interventieteam (MIT), ontplooid. Afgelopen Prinsjesdag werd duidelijk dat het kabinet in 2022 €524 miljoen, waarvan €434 structureel, vrijmaakt voor aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het is daarbij positief dat het leeuwendeel van de middelen structureel is toegekend, zodat de aanpak op de lange termijn verbeterd en geborgd wordt.

Van de toegekende middelen is €50 miljoen bestemd voor regionale versterkingen, waaronder een deel voor het bestendigen van het RIEC-LIEC-bestel.¹ De precieze onderverdeling van de middelen moet nog uitgedacht worden. Met dit bedrag kan het RIEC-samenwerkingsverband een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit samen met de partners verder ontwikkelen en borgen. Ook om deze financiële reden is het een goed moment om de samenwerking voor de komende jaren te herijken, teneinde de middelen zo goed mogelijk te besteden.

Daarnaast vinden in maart 2022 de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Gezien de ambitie om gemeenten in stelling te brengen om een grotere rol in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te kunnen spelen, zijn de verkiezingen een belangrijk moment om aandacht te vragen voor deze aanpak. Deze Meerjarenstrategie 2022-2025 kan dan ook gebruikt worden om (toekomstig) raadsleden te informeren over de focus van de gezamenlijke aanpak van ondermijning in RIEC-verband.

Wat is het RIEC-samenwerkingsverband?

In de gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in RIEC-verband worden strafrechtelijke opsporing en vervolging door politie en justitie gecombineerd met bestuurlijke en fiscale middelen. De aanpak is gericht op de inzet van preventieve, bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke, fiscale en/of strafrechtelijke instrumenten.

Wie doen er mee?

Een effectieve bestrijding van georganiseerde ondermijnende criminaliteit vereist samenwerking tussen overheden, overheidsdiensten én private partijen, zoals bedrijven en brancheorganisaties. RIEC Oost-Nederland werkt dan ook samen met lokale, regionale en landelijke partners om verschillende vormen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te-

¹ Kamerstuk 29 911 nr 329, 4 oktober 2021.

gen te gaan. Binnen het RIEC-LIEC-bestel in Oost-Nederland zijn gemeenten, politie, OM, Belastingdienst, de provincies Gelderland en Overijssel, het RIEC-bureau, en andere partners, zoals de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), Douane en de Koninklijke Marechaussee (KMar), nauw betrokken bij een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

In de afgelopen jaren zijn meer partners bij het RIEC-samenwerkingsverband aangesloten. In 2018 is het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) toegetreden en in 2019 is de stuurgroep RIEC Oost-Nederland akkoord gegaan met de toetreding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Nederland kent tien RIEC's (overeenkomend met de tien politie-eenheden) en een landelijk LIEC dat zorgt voor de verbinding tussen de RIEC's onderling en met de landelijke partners.

Het geografisch en maatschappelijk speelveld in Oost-Nederland

Het werkgebied van het RIEC Oost-Nederland kenmerkt zich door een geografisch groot oppervlak en een grote hoeveelheid aan partners: 76 gemeenten, twee provincies, vijf politiedistricten met daarin 28 basisteams, één arrondissementsparket van het OM en twee verschillende kantoren van de Belastingdienst. Daarbij grenst de regio Oost-Nederland aan Duitsland, wat maakt dat ook internationale samenwerking en grensoverschrijdende casuïstiek aan de orde is in de regio. Het geografisch speelveld in Oost-Nederland is dan ook uitgestrekt en divers, zowel qua historie als cultuur. Het grote aantal partners zorgt daarbij voor veel verschillende perspectieven en belangen, wat van invloed is op de samenwerking in de regio.

Naast de gezamenlijke aanpak in RIEC-verband gebeurt er meer om georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland een halt toe te roepen. Met name op het preventieve spoor is het maatschappelijk speelveld breder, bijvoorbeeld door alle inzet die wordt gepleegd in het onderwijs en in de wijkgerichte aanpak. Het voorkomen van jonge aanwas voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit is één van de speerpunten in Oost-Nederland waar een brede maatschappelijke coalitie aan werkt. Onder meer in de districtelijke veiligheidsstrategieën en binnen het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland komen deze activiteiten, die vaak meer gericht zijn op sociale veiligheid, samen. Het RIEC-samenwerkingsverband opereert dan ook in een breder maatschappelijk offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland.

De relatie met (inter)nationale ontwikkelingen

Waar de RIEC's en andere samenwerkingspartners georganiseerd zijn in geografische gebieden, weten we dat criminelen

zich niet houden aan geografische grenzen. Ondermijning is naar zijn aard altijd groter dan lokaal en eerder regionaal, nationaal en internationaal. Het is daarom essentieel om de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in RIEC-verband en de resultaten en effecten daarvan continu te blijven toetsen aan het grotere geheel, namelijk de aanpak op nationaal en internationaal niveau. Het RIEC-samenwerkingsverband doet dit door in verbinding te blijven met andere RIEC's en het LIEC. Binnen het samenwerkingsverband zijn politie en OM de majeure partners die ook op nationaal en internationaal niveau opereren. De kennis vanuit nationaal en internationaal georiënteerde acties tegen ondermijning worden ingebracht in het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland zodat we in onze regio zo effectief mogelijk kunnen handelen. Zo houden we gezamenlijk zicht op het grotere plaatje en laten we de lokale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland zo goed mogelijk aansluiten bij de (inter)nationale aanpak die essentieel is om ondermijning structureel een halt toe te roepen.

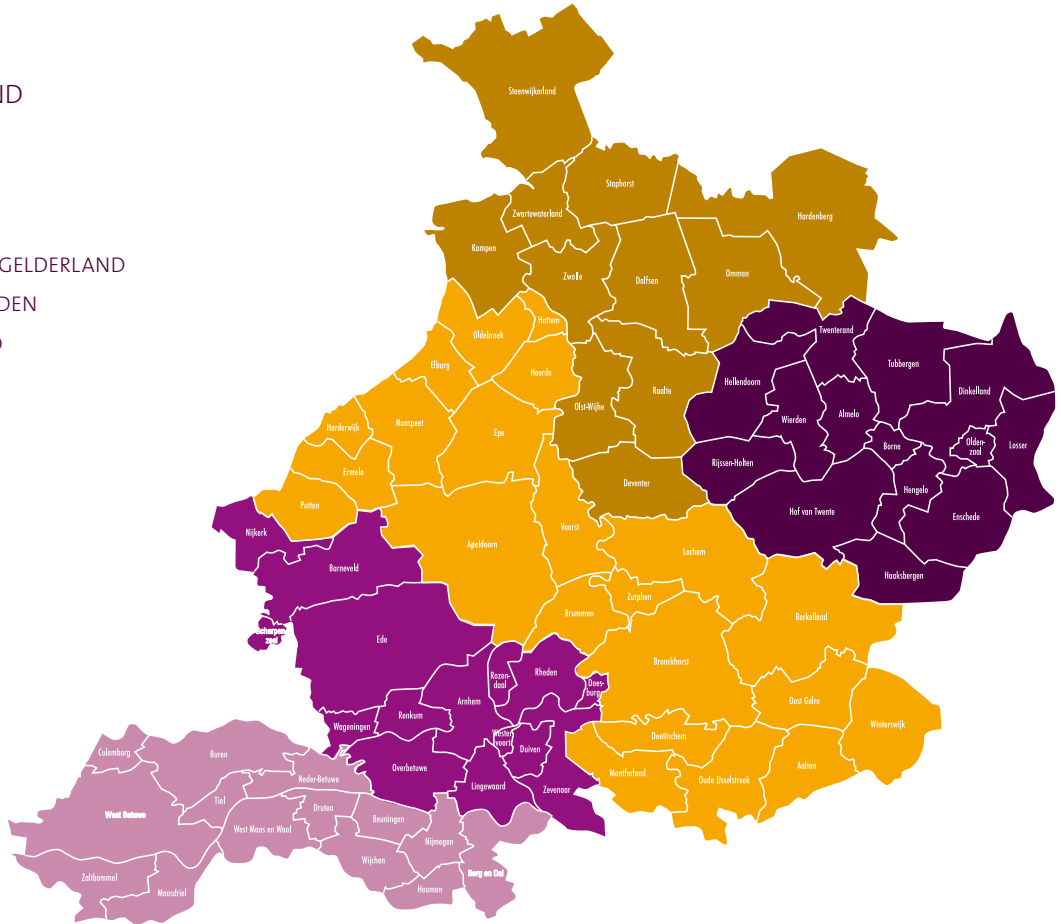
Rol, taakstelling en samenwerkingsconvenant

Het RIEC-samenwerkingsverband ondersteunt partners bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit met als doel samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder te maken om zo ondermijning tegen te gaan. Dit doet het RIEC-samenwerkingsverband door:

1. Een **bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit** door, naast het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsverbanden, ook bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving aan te wenden om ondermijning te bestrijden.
2. De **identificering van gelegeheidsstructuren binnen die economische sectoren en publieke voorzieningen** die vatbaar zijn voor beïnvloeding door de georganiseerde ondermijnende criminaliteit opdat, middels het treffen van maatregelen ter bescherming, wordt voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en daardoor de democratische rechtstaat wordt ondermijnd.
3. De **bestrijding van gezamenlijk bepaalde handhavingknelpunten**.
4. De **bevordering en ondersteuning** van integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur op grond van de **Wet Bibob**.

REGIO OOST-NEDERLAND

- IJSSELLAND
- TWENTE
- NOORD- EN OOST-GELDERLAND
- GELDERLAND-MIDDEN
- GELDERLAND-ZUID

CONVENANTPARTNERS

- RIEC-BUREAU
- REGIONALE PARTNERS
- LANDELIJKE PARTNERS

Elk RIEC-samenwerkingsverband werkt binnen hetzelfde werkgebied als een regionale politie-eenheid.² Het RIEC Oost-Nederland werkt in de provincies Overijssel en Gelderland. Het RIEC-samenwerkingsverband opereert onder aansturing van een zelfstandige regionale stuurgroep en vormt voor partners een informatieknooppunt voor casuïstiek. Het RIEC-samenwerkingsverband stelt integrale handhavingsadviezen op en stemt bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met regionale partners. Deze samenwerking vindt plaats onder het landelijk vastgestelde 'Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen' (verder: RIEC-LIEC-convenant)³, dat onder andere juridische kaders biedt voor informatiedeling tussen partners.

De rol van het RIEC-bureau

Het RIEC-samenwerkingsverband bestaat uit verschillende partners, waaronder het RIEC-bureau. Het RIEC-bureau vervult een ondersteunende, faciliterende, adviserende en verbindende rol binnen het RIEC-samenwerkingsverband en fungeert tevens als kennis- en expertisecentrum. Het RIEC-bureau wordt gefinancierd door het ministerie van JenV, aangevuld met cofinanciering van gemeenten en provincies en detachering van experts door politie, Belastingdienst en OM.

Het is belangrijk te benadrukken dat deze Meerjarenstrategie gaat over het RIEC-samenwerkingsverband. De mogelijke vraagstukken omtrent inrichting en uitvoering als gevolg van deze strategie zullen – uiteraard congruent met de strategie – per partner moeten worden ingevuld. Het vraagstuk hoe het RIEC-bureau optimaal kan worden ingericht, volgt op de vastgestelde strategie en is geen primair onderdeel van de Meerjarenstrategie 2022-2025 zelf. Echter, wanneer de focus van het samenwerkingsverband verlegd wordt en prioriteiten wijzigen, zal het RIEC-bureau zich aanpassen aan de situatie. Gezien in deze Meerjarenstrategie een aangepaste strategische focus is vastgelegd, is er door dit document heen bij sommige onderwerpen vast een voorschot genomen op wat dit in de inrichting en operationele uitwerking zou kunnen betekenen voor het RIEC-bureau, en voor de dienstverlening van het RIEC-bureau aan de andere RIEC-samenwerkingspartners. Bij onderwerpen waar tussen de samenwerkingspartners consensus heerst over dat het primair een taak is van het RIEC-bureau, is dit als zodanig in deze strategie opgenomen. Onderwerpen waarbij de verantwoordelijkheden en taken nog uitgekristalliseerd moeten worden, zijn benoemd als een gezamenlijke taak voor het RIEC-samenwerkingsverband.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt verder ingegaan op het doel van de Meerjarenstrategie 2022-2025 en op hoe de partners deze strategie kunnen gebruiken om een gezamenlijke aanpak van ondermijning verder vorm te geven. Tevens is het ontwikkelproces van deze strategie uiteengezet.

Het tweede hoofdstuk beschrijft de strategische koers die het RIEC-samenwerkingsverband de komende vier jaar inzet. Aan de hand van drie hoofdthema's met daarbinnen verschillende onderwerpen met betrekking tot de samenwerking zijn noodzakelijke randvoorwaarden en mogelijke consequenties geschetst die het gevolg zijn van de richting die het RIEC-samenwerkingsverband inslaat.

Daarna wordt in hoofdstuk 3 beschreven welke stappen het RIEC-samenwerkingsverband gezamenlijk moet zetten om van een papieren werkelijkheid te komen tot actie. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op hoe deze strategie in de praktijk moet worden uitgevoerd de komende jaren.

De conclusie presenteert de hoofdpunten van deze strategie.

Bij dit document hoort een infographic met een gevisualiseerde samenvatting van deze strategie.

² Uitzondering is de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland die twee politieregio's beslaat.

³ Zie Bijlage 1 voor het RIEC-LIEC-convenant.

Heldere afspraken voor een constructieve samenwerking

1 De Meerjarenstrategie 2022-2025

Doel van de strategie

Heldere afspraken voor een constructieve samenwerking

Goed samenwerken begint bij goede afspraken over hoe wordt samengewerkt. Door de veelheid aan partners en juridische kaders is de samenwerking onder het RIEC-convenant gebaat bij een duidelijke strategische koers en bijbehorende afspraken. In deze strategie is vastgelegd wat het RIEC-samenwerkingsverband gezamenlijk wil doen in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het is hierbij essentieel dat partners weten wat men van elkaar kan en mag verwachten: wat is ieders rol, taak en bevoegdheid binnen het RIEC-samenwerkingsverband? Wat kan eenieder bijdragen aan de samenwerking en wat is nodig van de ander? Daarnaast is in deze strategie ook vastgelegd wat partners zelf moeten doen. Want effectief samenwerken lukt alleen als de partners zelf in staat zijn om aan afspraken te kunnen voldoen.

Partners beter in positie brengen

Door deze afspraken gezamenlijk vast te leggen willen we zorgen dat samenwerkingspartners zelf beter in positie komen om vanuit hun eigen rol en taakstelling bij te dragen aan de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. De partners – waaronder het RIEC-bureau – kunnen elkaar daarin ondersteunen, waarbij de ondersteuning in eerste instantie gericht is op het ontwikkelen en structureel verbeteren van de bijdrage van een partner aan een gezamenlijke aanpak. Samen kunnen we van elkaar leren en elkaar versterken. Daar moeten de partners ook zelf individueel voor aan de slag. Ondersteunen is dus niet hetzelfde als een taak van een ander overnemen: partners blijven opereren vanuit hun eigen verantwoordelijkheid.

Voor sommige partners, zoals gemeenten, de Belastingdienst en provincies, is de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit geen core business en/of pas relatief recent onderdeel geworden van het takenpakket. Daarbij hebben gemeenten te maken met een gemeenteraad die besluit over middelen en daarmee capaciteit. De context en complexiteit van de gemeentelijke organisatie maakt dat deze partner van verder moet komen en meer ondersteuning vanuit het RIEC-samenwerkingsverband nodig heeft om de gewenste bijdrage te kunnen leveren. Dit betekent echter niet dat alleen gemeenten aan de slag moeten; alle partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband kunnen en moeten zichzelf ontwikkelen om zo de gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te verbeteren. Hierbij is het behulpzaam om een

gedeeld beeld, een gezamenlijke en afgestemde aanpak, en een uitvoering die uniform is voor heel Oost-Nederland te hanteren. Op die manier vergroten we de effectiviteit en efficiëntie van de samenwerking. In deze strategie worden de uitgangspunten en randvoorwaarden hiervoor beschreven.

Focus aanbrengen

Een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit is breed en behelst verschillende interventies en samenwerkingspartners. Daarom is in deze strategie focus aangebracht in de werkzaamheden die we gezamenlijk willen verrichten. Capaciteit is immers eindig; meer is niet altijd mogelijk en tevens niet altijd de beste oplossing. Door goede afspraken te maken kan capaciteit gericht en efficiënter ingezet worden. Dit betekent ook dat er keuzes zijn gemaakt om bepaalde activiteiten te laten uitvoeren door het RIEC-samenwerkingsverband, maar dat partners – mochten zij dit toch willen – daar individueel voor verantwoordelijk kunnen worden gemaakt.

Deze strategie gaat nadrukkelijk over *hoe* we de samenwerking gaan inrichten, en gaat dus nog niet in op *wat* we gaan doen. In dit document worden dus geen keuzes gemaakt over inhoudelijke veiligheidsthema's, handavingsknelpunten genoemd, die de komende jaren de aandacht zouden moeten krijgen. Aangezien deze handavingsknelpunten veranderlijk kunnen zijn, is het niet gewenst deze hier voor de lange termijn vast te leggen. De inrichting van het proces van samenwerking zorgt er echter wel voor dat, ongeacht welk thema wanneer prioriteit krijgt, dit op een effectieve en efficiënte manier gezamenlijk kan worden opgepakt in RIEC-verband. Zo kan het samenwerkingsverband flexibel opereren en blijft er ruimte voor maatwerk op lokaal niveau.

Oplossingen voor bestaande knelpunten

Naast de strategische richting die is vastgelegd in deze strategie zijn er aandachtspunten die onverminderd relevant zullen blijven de komende vier jaar, zoals capaciteit en informatie-deling. Deze strategie gaat nadrukkelijk in op deze bestaande aandachtspunten. Daarbij heeft deze strategie ook oog voor de partijen en personen die dit plan uiteindelijk moeten uitvoeren in de praktijk. Betrokkenheid, vertrouwen en toewijding zijn daarin sleutelbegrippen die het fundament vormen waarop deze strategie is gebouwd.

Ontwikkeling van deze strategie

In de stuurgroepvergadering van 19 november 2020 is door de Stuurgroep RIEC Oost-Nederland opdracht gegeven aan het RIEC-bureau om het proces op te starten om te komen tot een Meerjarenstrategie voor 2022-2025. In de periode daarna is samen met de partners een groot aantal verschillende aspecten van de gezamenlijke aanpak onder de loep genomen. Zo is het werkproces 'Van signaal tot interventie'⁴ geëvalueerd; is er een enquête uitgezet die door circa 400 medewerkers van partnerorganisaties in de aanpak van ondermijning is ingevuld; heeft een symposium met bestuurders en experts plaatsgevonden; en zijn leden van de stuurgroep en ambtelijke reflectiegroep geïnterviewd. Op die manier is een breed scala aan betrokkenen, van bestuurders tot operationeel uitvoerenden, geraadpleegd.

Van alle verkregen informatie is een synthese gemaakt waaruit een aantal strategische thema's is gedistilleerd. In verschillende gremia zijn deze strategische thema's besproken om te bepalen welke randvoorwaarden en consequenties van toepassing zijn om zo een gedegen keuze voor een strategische koers te kunnen maken. Geraadpleegde gremia zijn: de Stuurgroep RIEC Oost-Nederland, het Regionale Veiligheidsoverleg (RVO), de vijf Districtelijke Veiligheidsoverleggen (DVO), het Platform Ondernijning, en de ambtelijke reflectiegroep bestaande uit een vertegenwoordiging van alle partnerorganisaties. Tevens is de ambtelijke reflectiegroep tijdens twee bijeenkomsten geconsulteerd om de praktische uitvoerbaarheid van de strategie te toetsen. Op basis van deze verschillende consultatiesessies is de Meerjarenstrategie 2022-2025 opgesteld.

Het volledige proces is weergegeven in de onderstaande tijdlijn.

Figuur 1: tijdlijn proces Meerjarenstrategie 2022-2025.

Proces Strategie ondermijning in oost-Nederland 2022-2025

⁴ Lysias Advies (2020). Evaluatie van het proces 'van signaal tot interventie' in Oost-Nederland.

Meer slagkracht in de interventiefase

2 De strategische koers van het samenwerkingsverband

In het traject om te komen tot deze strategie zijn zes onderwerpen naar voren gekomen die met de Stuurgroep RIEC Oost-Nederland en de ambtelijke reflectiegroep verder zijn uitgediept. Deze zes onderwerpen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vormen gezamenlijk de strategische koers voor de komende vier jaar. In dit hoofdstuk worden de zes onderwerpen besproken in drie clusters. Eerst wordt de reikwijdte van de samenwerking en de manier van samenwerken besproken. Vervolgens is vastgelegd hoe de samenwerking wordt aangestuurd en gecoördineerd. Ten slotte wordt ingezoomd op de producten en diensten die het RIEC-samenwerkingsverband gaat leveren.

Reikwijdte en manier van samenwerken

1. Reikwijdte van de samenwerking

Strategische richting

Het RIEC-samenwerkingsverband werkt samen om georganiseerde ondermijnende criminaliteit tegen te gaan binnen Oost-Nederland door in goede afstemming en - waar dit mogelijk is en meerwaarde biedt - gezamenlijk interventies uit te voeren.

Toelichting

De reikwijdte geeft de grenzen aan waarbinnen het RIEC-samenwerkingsverband de taken en werkzaamheden gezamenlijk uitvoert. Dit betreft alle werkzaamheden om georganiseerde ondermijnende criminaliteit tegen te gaan binnen Oost-Nederland. Onderdeel daarvan is de gezamenlijke aanpak van casuïstiek. Voor deze casuïstiek geldt het proces van signaal tot en met interventie. Uit het voortraject van deze strategie en ervaringen uit de praktijk blijkt echter dat de kwetsbaarheid in de interventiefase zit. Met andere woorden: de daadwerkelijke interventies vinden te weinig of niet plaats. Dit heeft consequenties voor de effectiviteit van de aanpak en motivatie in de samenwerking. Regie, eigenaarschap en capaciteit kunnen als oorzaken worden aangewezen.⁵ Om in de interventiefase meer slagkracht te genereren, zet het RIEC-samenwerkingsverband de komende vier jaar in op het – zo veel als mogelijk en waar het meerwaarde biedt – gezamenlijk uitvoeren van interventies.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

- › In de voorbereiding richting een interventie trekken we gezamenlijk op en samen bepalen we de beste interventies op basis van ieders mogelijkheden, beschikbare capaciteit en beoogd maatschappelijk effect.
- › Dit vereist dat het gezamenlijke doel helder en scherp afgebakend is en dat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk zijn toebedeeld.
- › We sturen⁶ en rapporteren gezamenlijk tot en met interventie, maar dat betekent niet dat we de interventies altijd samen uitvoeren. Gezamenlijke uitvoering van interventies is de ambitie, maar er wordt altijd eerst gekeken naar de partner die het beste in positie is voor een bepaalde interventie. De interventie die het meeste resultaat en grootste maatschappelijke effect bereikt, wordt uitgevoerd. Dit kan ook een mono interventie onder verantwoordelijkheid van één partner zijn.
- › Strafrechtelijke, bestuur(srechte)lijke en fiscale interventies worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van één van de partners (nooit onder directe verantwoordelijkheid van het RIEC-bureau).
- › Partners maken vooraf aan elkaar duidelijk wat ze wederzijds van elkaar kunnen en mogen verwachten (capaciteit, doorlooptijd, etc.), ook als men iets níet kan verwachten.
- › Organisaties die met verschillende organisatieonderdelen betrokken zijn bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit communiceren zo veel mogelijk als één organisatie binnen het RIEC-samenwerkingsverband teneinde verwarring te voorkomen bij andere partners.

⁵ Lysias Advies (2020). Evaluatie van het proces 'van signaal tot interventie' in Oost-Nederland.

⁶ Sturen ziet hierbij op sturing in de gezamenlijke aanpak. Als het gaat om sec strafrechtelijke interventies, is het OM de enige sturende partij. Evenals dat de Belastingdienst bij fiscaalrechtelijke interventies en de gemeente bij bestuur(srechte)lijke interventies zelf aan zet is.

2. De aanpak

Strategische richting

Het RIEC-samenwerkingsverband voert zowel repressieve als systeemgerichte preventieve ('gelegenheid wegnemen') interventies uit.

Bij repressieve interventies moet gedacht worden aan: het vinden van daders; afnemen van hun buit, wapens en productiemiddelen; sluiten van panden; etc. Bij systeemgerichte preventieve interventies moet gedacht worden aan de inzet van de Wet Bibob; solide en uniforme APV's en beleidsregels; het uitvoeren van integrale controles; het slopen van leegstaande schuren; op orde brengen van basisregistraties; etc. Gedragsgerichte preventieve interventies (gericht op bewustwording) komen primair bij de samenwerkingspartners zelf te liggen.

Toelichting

De RIEC-partners willen meer 'aan de voorkant' van de problematiek komen en al interveniëren voordat een ondermijningscasus zich voordoet. Hierdoor moeten gelegenheidsstructuren worden weggenomen, waardoor er minder sprake is van 'dweilen met de kraan open'. Het is hierbij van belang om repressie (dweilen) en systeemgerichte preventie (kraan dichtdraaien) op elkaar af te stemmen en de kracht en de mogelijkheden van de verschillende partners binnen deze aanpak goed op elkaar aan te laten sluiten. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de mogelijkheden die de bredere gemeentelijke aanpak heeft, onder meer binnen het sociaal domein en het fysiek domein, een positieve uitwerking kunnen hebben op de aanpak van ondermijning in RIEC-verband en beter benut dienen te worden. Ook de mogelijkheden van andere partners, met name ook de beide provincies, kunnen hierbij nader worden onderzocht. Systeemgerichte preventie ziet hierbij op het opwerpen van barrières en doorbreken van gelegenheidsstructuren zodat het systeem niet misbruikt kan worden voor criminele doeleinden. Hierdoor wordt de overheid weerbaarder tegen ondermijning. Daarnaast bestaan nu gedragsgerichte preventieve interventies, die zich richten op bewustwording, verhogen van awareness en verleiden tot ander gedrag, met name door voorlichtingscampagnes.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

➤ De meer repressieve kant van de RIEC-werkwijze, namelijk de behandeling van ingecheckte casuïstiek in RIEC-verband, blijft een belangrijk onderdeel van de werkwijze van het RIEC-samenwerkingsverband. De ingezette ontwikkeling van de transitie van districtelijke informatiepleinen naar actiecentra wordt doorgezet met als doel om sneller tot effectievere interventies te komen in de casusaanpak.

- Daarnaast gaat het RIEC-samenwerkingsverband zich meer toeleggen op systeemgerichte preventie. Dit wil zeggen dat partners worden ondersteund om hun eigen administratie, regelgeving en instrumentarium - de basis - op orde te hebben, teneinde het criminel en zo moeilijk mogelijk te maken om onze legale structuren en systemen te misbruiken voor criminele doeleinden. Hierdoor wordt de overheid weerbaarder tegen ondermijning. Naast de in de toelichting genoemde voorbeelden, kunnen handreikingen (zoals de handreiking malafide vastgoedeigenaren) en barrièremodellen (zoals het barrièremodel zorgcriminaliteit) ook bijdragen aan systeemgerichte preventie bij partners.
- De partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband gaan (elkaar) helpen om aan de voorkant van de problematiek te komen. We focussen ons daarbij op de analyse van casuïstiek en op basis daarvan het ontwerpen van interventies, die gericht zijn op het identificeren van gelegenheidsstructuren, en op mogelijkheden om deze weg te nemen of te verstoren. Op basis van beschikbare analyses zal het RIEC-samenwerkingsverband vaker (ongevraagd) advies geven aan partners (met name aan gemeenten) over de mogelijke aanwezigheid van bepaalde ondermijningsverschijnselen. Ook maatschappelijke en trendontwikkelingen kunnen tot gevraagd en ongevraagd advies leiden.
- Het RIEC-samenwerkingsverband houdt zich als samenwerkingsverband niet (rechtstreeks) bezig met gedragsgerichte preventie voor het brede publiek, zoals bewustwordingscampagnes en het voorkomen van crimineel gedrag door bijvoorbeeld voorlichting op scholen. Het RIEC-samenwerkingsverband kan partners wel ondersteunen bij het uitrollen van gedragsgerichte preventiecampagnes vanuit hun eigen organisatie. Bij deze wijze van preventie is een grote(re) rol weggelegd voor de mono-aanpak van individuele partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband en voor gemeenten in het bijzonder.
- Gedragsgerichte preventie kan het RIEC-samenwerkingsverband vooral faciliteren en bij anderen in gang zetten. Partners hebben zelf de verantwoordelijkheid om te zorgen dat de hele organisatie zich bewust is van de signalen en gevaren van ondermijning, niet alleen zij die met het RIEC-samenwerkingsverband te maken hebben. Bij gemeenten betekent dat bijvoorbeeld dat ook andere afdelingen dan Veiligheid, Toezicht en Handhaving over de juiste kennis en awareness beschikken. Het RIEC-samenwerkingsverband kan hier wel in ondersteunen, maar zal hier selectiever en gericht in worden dan voorheen. Specifieke gevallen van voorlichting kunnen in bepaalde mate wel gefaciliteerd worden vanuit het RIEC-bureau, bijvoorbeeld gerichte voorlichting van (nieuwe) raadsleden na de verkiezingen in 2022.

- Tegelijkertijd blijft het RIEC-samenwerkingsverband op zoek naar ontwikkelmogelijkheden en nieuwe methoden op basis van landelijke initiatieven (die worden ontplooid op het gebied van preventie) en op initiatieven van partnerorganisaties. Vice versa deelt het RIEC-samenwerkingsverband Oost-Nederland noemenswaardige ontwikkelingen en initiatieven uit de regio ook op landelijk niveau.

Aansturing en coördinatie van de samenwerking

3. Lokaal doen, regionaal verbinden, delen en verbeteren en landelijk ophalen en inspiratie opdoen

Strategische richting

Het uitvoeren en sturen van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in RIEC-verband gebeurt waar mogelijk op lokaal niveau. Het RIEC-samenwerkingsverband faciliteert en coördineert daarbij de uitwisseling van kennis op districtelijk en eenheidsniveau, en een zo uniform mogelijke werkwijze en informatievoorziening in heel Oost-Nederland. Op landelijk niveau sluit het RIEC-samenwerkingsverband aan bij de ontwikkelingen binnen het RIEC-LIEC-bestel.

Toelichting

Door de grootte van de eenheid Oost-Nederland zijn drie niveaus relevant: regionaal, districtelijk en lokaal. Echter, de verschijningsvormen van ondermijning doen zich altijd lokaal voor. In een gezamenlijke aanpak, waaronder de opvolging van casuïstiek, is dan ook een belangrijke rol weggelegd voor het lokale gezag. Daarnaast is het van belang om op de andere twee genoemde niveaus het overzicht te genereren en de verbinding tussen de drie niveaus vorm te geven, om zo kennis uit te kunnen wisselen. Voor het RIEC-samenwerkingsverband is het daarom essentieel om lokale trends en ontwikkelingen in Oost-Nederland samen te brengen en zowel lokaal, districtelijk als eenheidsbreed de juiste ondersteuning te bieden en inspanningen te coördineren. Een zo uniform mogelijke werkwijze en informatievoorziening in heel Oost-Nederland is hiervoor randvoorwaardelijk. Alleen wanneer alle data en informatie op eenzelfde wijze in eenzelfde systeem worden vastgelegd, kunnen lokale en districtelijke inspanningen met elkaar in verband worden gebracht en kan een zo volledig mogelijk overzicht en inzicht in de problematiek in heel Oost-Nederland worden verkregen. Het RIEC-LIEC-bestel wordt actief gebruikt om inspiratie op te doen en aan te haken bij de landelijke ontwikkelingen bij de RIEC's. Daarnaast laten we de aanpak in Oost-Nederland

zo goed mogelijk aansluiten bij de bredere, meer nationaal en internationaal georiënteerde aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit van politie en OM.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

- De sturing in de uitvoering is zo lokaal mogelijk georganiseerd en is de taak van de lokale gezagsdriehoek. Uitzondering zijn landelijk georganiseerde partners die niet vertegenwoordigd zijn in de lokale gezagsdriehoeken. De Belastingdienst kan bijvoorbeeld niet worden aangestuurd door het lokaal gezag.
- Het RIEC-samenwerkingsverband faciliteert en coördineert (zorgen dat partijen binnen het samenwerkingsverband goed kunnen samenwerken), maar bestuurt (bepalen wat de partners wel en niet doen) niet.
- Integrale acties worden zo lokaal mogelijk uitgevoerd. Het districtsniveau is - na het lokale niveau - het eerste niveau waarop onderlinge afstemming gevraagd wordt.
- Districten hebben vrijheid in het prioriteren van handhavingssnelpunten, maar werken volgens dezelfde basiswerkwijze⁷ (80% uniform, 20% aangepast aan de lokale context). Dit zorgt ervoor dat informatie, intelligence en expertise tussen districten makkelijker kan worden uitgewisseld.
- Op lokaal niveau zijn de handhavingssnelpunten op elkaar afgestemd zodat makkelijker kan worden samengewerkt in de uitvoering, met name bij gemeenten binnen hetzelfde district.
- Trendmonitoring op basis van (gezamenlijke) analyse en onderzoek; systeemgerichte preventie door het wegnemen van gelegenheidsstructuren en het opwerpen van barrières; en het faciliteren/ondersteunen van preventie-initiatieven bij partners willen we op eenheidsniveau (blijven) faciliteren en coördineren. Echter, we laten ruimte voor lokale prioriteiten in de districten.
- Het daadwerkelijk wegnemen van gelegenheidsstructuren en opwerpen van barrières moet door (veelal lokale) besturen zelf worden gedaan. Het aanreiken van advies, handelingsperspectief, handreikingen, e.d. en eventueel ondersteuning met expertise kunnen vanuit het RIEC-bureau worden gefaciliteerd. Het RIEC-bureau richt zich daarbij te

⁷ Met basiswerkwijze wordt bedoeld op eenzelfde structuur (actiecentra) en werkproces (rapporteren, systeemgebruik, communicatie, administratie, etc.) in elk district.

vens op analyse van casuïstiek om gelegenheidsstructuren te identificeren en mogelijke bestuur(srechtelijke) maatregelen te adviseren.

- We houden als RIEC-samenwerkingsverband rekening met mogelijke waterbedeefecten in de eigen en aangrenzende regio's, onder andere door kennisdeling en uniformering van werkwijzen. Om het waterbedeefect in de regio tegen te gaan, is het noodzakelijk dat alle gemeenten meedoen in de aanpak van ondermijning.
- We sluiten aan bij landelijke initiatieven en al lopende ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening, intelligentie en ICT. Hiermee streven we een zo eenduidig mogelijke informatievoorziening in Oost-Nederland na.
- De samenwerking met Duitsland wordt gecontinueerd. We blijven grensoverschrijdende, ondermijnende criminaliteit in samenwerking met Duitse deelstaten aanpakken en kennis en expertise uitwisselen.
- De Stuurgroep RIEC Oost-Nederland bestuurt het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland en is bestuurlijk verantwoordelijk voor de samenwerking. Tevens lost de Stuurgroep RIEC ON geschilpunten op met betrekking tot de samenwerking en informatieverwerking.⁸

Te leveren diensten en producten door het samenwerkingsverband

4. Focus van dienstverlening ***Strategische richting***

De binnen het RIEC-samenwerkingsverband beschikbare expertise wordt ingezet voor het gericht adviseren en ondersteunen van specifieke belanghebbenden. Met name gemeenten moeten door de ondersteuning vanuit het RIEC-samenwerkingsverband met meer kennis, kunde en capaciteit zelf een grotere bijdrage kunnen leveren. Het RIEC-samenwerkingsverband continueert de gezamenlijke aanpak van casuïstiek, maar ontplooit geen algemene bewustwordingscampagnes voor iedereen.

Toelichting

De ervaring vanuit het RIEC-samenwerkingsverband leert dat gericht adviseren en ondersteunen vanuit de aanwezige expertise effectief is en dat hier ook behoefte aan is bij de partners. De aanpak van zorgcriminaliteit in Oost-Nederland en bijbehorend barrièremodel is hiervan een succesvol voorbeeld. Ge-

meenten hebben de meeste behoefte aan ondersteuning en expertise. Op dit moment is er bij gemeenten vaak (te) weinig capaciteit, kennis en kunde om de gewenste bijdrage aan de gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te leveren, terwijl gemeenten essentiële spelers zijn in de gezamenlijke aanpak. Bij gemeenten is er nadrukkelijk ook behoefte aan meer ondersteuning in de nafase, wat wil zeggen dat er hulp komt bij het goed afhechten van een interventie en bij de nazorg na een interventie. Op dit moment is er onvoldoende (met name juridische) capaciteit bij gemeenten om de bestuurlijke aanpak na een integrale interventie goed te borgen. Het RIEC-samenwerkingsverband wil de komende jaren nadruk leggen op de 'E' van expertise. Tegelijkertijd blijft de 'I' van informatie onverminderd belangrijk in de integrale casusaanpak. De ontwikkeling van informatiepleinen naar actiecentra ten behoeve van de repressieve aanpak wordt dan ook doorgezet.

Algemene bewustwording van het brede publiek is inmiddels succesvol in gang gezet. Het op peil houden van de bewustwording wordt primair intern bij de RIEC-partners zelf belegd en niet bij het RIEC-samenwerkingsverband.

Het RIEC-samenwerkingsverband wil ook nieuwe doelgroepen betrekken in de aanpak van ondermijning. In de bredere maatschappelijke aanpak van ondermijning, die verder gaat dan alleen het veiligheidsdomein, ligt de uitdaging om ook relevante (kwetsbare) beroepsgroepen te betrekken en te ondersteunen vanuit de aanwezige expertise in het RIEC-samenwerkingsverband.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

- Het RIEC-samenwerkingsverband levert tijdelijk expertise aan partners om te zorgen dat partners zelf beter in positie komen om de afgesproken bijdrage te leveren aan de gezamenlijke aanpak van ondermijning. Dit betekent dat partners ook zelf actief aan de slag moeten: de geleverde expertise vanuit het samenwerkingsverband is ondersteunend aan de eigen inzet.
- Om dit te bereiken gaat het RIEC-samenwerkingsverband de aanwezige expertise inzetten op gerichte vraagstukken en handavingsknelpunten met (personele) hulp en materiaal van het RIEC-bureau. Aangezien het RIEC-samenwerkingsverband de strategische focus meer richt op de expertisefunctie van het RIEC, betekent dit ook dat het RIEC-bureau meer nadruk gaat leggen op de 'E' van expertise in haar werkzaamheden.

⁸ Zie artikel 3,3 van het RIEC-LIEC-convenant in bijlage 1.

- Expertise binnen het RIEC-samenwerkingsverband kan ook worden aangewend om een partner tijdelijk te ondersteunen in de uitvoering (denk aan Bibob-advies aan gemeenten).
- Het RIEC-samenwerkingsverband staat niet aan de lat voor algemene bewustwordingscampagnes voor het brede publiek. Partijen binnen het samenwerkingsverband doen dit zelf (met hulp/materiaal van het RIEC-bureau). Bewustwording voor specifieke doelgroepen, zoals bijvoorbeeld nieuwe raadsleden, is wel onderdeel van het takenpakket van het RIEC-bureau. Deze ondersteuning wordt meer gericht op faciliteren en opleiden, zodat partners deze bewustwording in toenemende mate zelf kunnen ontplooiën.
- Ambitie is om andere belanghebbenden, zoals specifieke beroepsgroepen (denk bijvoorbeeld aan notarissen), in de toekomst (meer) te betrekken en ondersteunen waar nodig. Hiervoor is het nuttig binnen het samenwerkingsverband meer branchekennis te ontwikkelen over relevante (kwetsbare) beroepsgroepen.

5. Van informatie naar intelligence

Strategische richting

Het RIEC-samenwerkingsverband zorgt dat alle informatieproducten die (gezamenlijk) worden opgesteld en gedeeld direct toepasbaar / beslissingsondersteunend zijn voor de ontvanger(s) in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Toelichting

Voor een effectieve aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit is een integrale informatiepositie essentieel. Op basis van het RIEC-LIEC-convenant mag informatie gedeeld en verrijkt worden binnen het samenwerkingsverband, om zo te komen tot een integraal beeld. Dit helpt onder meer om bij casuïstiek de passende interventie(s) uit te voeren, en ook om tijdig trends en ontwikkelingen te signaleren. Partners in de aanpak van ondermijning zijn met name gebaat bij het verkrijgen van handelingsperspectief. Dit betekent dat het RIEC-samenwerkingsverband zich meer moet richten op gedeelde informatie waar een ontvangende partij om heeft gevraagd en/of informatie waar een ontvangende partij – ook ongevraagd – direct iets mee kan, al dan niet met hulp vanuit het RIEC-samenwerkingsverband. Intelligence⁹ betreft hier niet alleen output binnen de aanpak van casuïstiek, maar kan ook betrekking hebben op andere informatieproducten zoals door het RIEC-bureau opgestelde handreikingen en Bibob-advies aan gemeenten.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

- We beseffen ons dat komen tot integrale intelligence een mooie ambitie is, maar dat de uitwerking ingewikkeld kan zijn. Een integraal intelligencebeeld is wel de ambitie die wij gezamenlijk nastreven, omdat het helpt bij; betere selectie van kwalitatief goede en kansrijke signalen; effectiever gekozen en uitgevoerde interventies op casuïstiek; en gerichtere en tijdige monitoring van trends en ontwikkelingen. Uiteindelijk zorgt een integraal intelligencebeeld er daardoor voor dat we gezamenlijk meer aan de voorkant van de problematiek kunnen komen. Randvoorwaardelijk hiervoor is dat partners niet enkel informatie delen tijdens de casusaanpak, maar elkaar ook op de hoogte houden van trends en ontwikkelingen die zich in Oost-Nederland voordoen.
- Om de transitie van informatie naar intelligence te maken, moeten alle partners in het samenwerkingsverband (gezamenlijk) doelgericht en binnen de bestaande juridische kaders alle mogelijke relevante informatie delen en analyseren op basis van de vastgestelde behoefte van de ontvanger(s). Deze informatie moet aansluiten op de mogelijkheden van de ontvanger(s) en op het juiste moment in de juiste vorm ondersteuning bieden bij het gebruik van intelligence.
- Bewuste informatie wordt gedeeld onder verantwoordelijkheid van de betreffende partner. Het RIEC-bureau wordt geen eigenaar van deze informatie. De informatie wordt gedeeld en (gezamenlijk) verder opgewerkt, als dit juridisch mogelijk is en bijdraagt aan de beantwoording van de vraag horend bij een ingecheckte casus, dan wel ter verbetering van het gezamenlijke zicht op ontwikkelingen in geprioriteerde handhavingsknelpunten. Partners blijven te allen tijden eigenaar van de informatie en hebben zicht en zeggenschap over eventuele verdere verspreiding van deze informatie binnen het samenwerkingsverband.
- Voor deze werkwijze is het essentieel dat betrokkenen in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit op de hoogte zijn van de juridische kaders waarbinnen rechtmatige informatiedeling mogelijk is (RIEC-LIEC-convenant). Het juridisch kader is niet gewijzigd, maar de manier waarop het in de praktijk gebruikt wordt wel, zo geven de partners aan. Er is behoefte aan gewijzigde wetgeving die het stapelen van data vergemakkelijkt (zie ook de paragraaf over informatiedeling in hoofdstuk 3).
- Partners zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van bruikbare, gedeelde informatie. Gezamenlijk moet

⁹ In deze Meerjarenstrategie is intelligence als volgt gedefinieerd: 'relevante informatie met handelingsperspectief'.

de geduide informatie bij elkaar worden gelegd en geanalyseerd teneinde te kunnen spreken van intelligence in plaats van enkel informatie. Dit proces vindt plaats in de districtelijke actiecentra. Het RIEC-bureau stimuleert, coördineert en bewaakt in dit proces het aanleveren van informatie, de kwaliteit van aangeleverde informatie, en kan deze met een gerichte en gedragen opdracht verwerken tot een integraal informatieproduct en advies.

- Uiteraard is tweezijdigheid van belang; als partners (waaronder ook het RIEC-bureau) over relevante informatie beschikken, wordt dit actief met partners gedeeld, ook als dit signalen over bijvoorbeeld mogelijke gelegenheidsstructuren en handavingsknelpunten zijn. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat gemeenten niet alleen relevante informatie krijgen over een casus die is ingecheckt in RIEC-verband, maar ook wanneer er signalen zijn dat er mogelijk zaken spelen binnen de gemeentegrenzen die het onderzoeken waard zijn.
- Het RIEC-samenwerkingsverband houdt rekening met beperkte capaciteit en expertise bij (kleinere) gemeenten door hen te ondersteunen en te adviseren bij informatiedelingsvraagstukken. Tegelijkertijd worden mogelijkheden tot samenwerking tussen (kleinere) gemeenten (beter) benut.
- Om informatiedeling te vergemakkelijken wordt momenteel (landelijk en met alle partners) gewerkt aan nieuw informatie-systeem voor het RIEC-samenwerkingsverband. Daarbij wordt ook de gewenste aansluiting van de gemeenten nadrukkelijk meegenomen, waardoor ook intern binnen de gemeente gemakkelijker informatie kan worden verzameld en gedeeld.

6. Monitoren, leren en communiceren

Strategische richting

Het RIEC-samenwerkingsverband monitort gezamenlijk de voortgang en resultaten van de uitgevoerde interventies, evalueert en stelt stuur-, verantwoordings- en informatierapportages op die kunnen worden gedeeld met bestuur en samenleving. Het RIEC-bureau faciliteert dit proces voor de samenwerkingspartners.

Toelichting

Het RIEC-samenwerkingsverband hecht waarde aan het gezamenlijk monitoren en evalueren van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Dit kan aangewend worden om als samenwerkingsverband te meten, te leren en te communiceren. Het doel is om effectief te sturen, effectieve werkwijzen en successen te delen en de bewustwording bij

partnerorganisaties op peil te houden. Hierdoor wordt tevens draagvlak gecreëerd voor de aanpak van ondermijning in de samenleving. In het proces van monitoren en rapporteren is het complex om de resultaten en effecten van de gezamenlijke aanpak (output en outcome) zichtbaar te maken. Dit dient gericht ontwikkeld te worden, waarbij een uniforme basiswerkwijze in het RIEC-samenwerkingsverband onontbeerlijk is. Het ligt daarbij voor de hand om aan te sluiten bij de 'Rijker verantwoord' methodiek¹⁰.

Consequenties en randvoorwaarden voor het samenwerkingsverband

- Om te kunnen legitimeren wat we realiseren, te leren, maar ook om elkaar te mobiliseren en aan te kunnen spreken op toegezegde inzet, is het gezamenlijk monitoren en evalueren van alle werkzaamheden – vooral van interventies – cruciaal.
- In potentie kan deze ambitie veel werk zijn. Om daar efficiëntie in aan te brengen is het beter om niet elke interventie te evalueren en delen, maar vooral de successen en de casussen waar lessen voor de toekomst uit zijn te trekken (uitbreider) te analyseren.
- Het RIEC-bureau is als enige niet verantwoordelijk voor de uitvoering van interventies, en kan monitoren en evalueren daarom het beste faciliteren door partners van (voortgangs) rapportages te voorzien. Het nieuwe informatiesysteem zal dit proces vergemakkelijken.
- Door het evalueren van casuïstiek kunnen ontwikkelingen en patronen in criminele, ondermijnende activiteiten in de regio sneller worden waargenomen. Onderzoek en trendmonitoring kan daardoor gericht worden uitgevoerd, waardoor handavingsknelpunten sneller in beeld komen. Partners kunnen als gevolg daarvan gericht en meer 'aan de voorkant' worden geadviseerd.
- Het RIEC-bureau stelt stuur-, verantwoordings- en informatierapportages op ter ondersteuning van de communicatie over een gezamenlijke aanpak in RIEC-verband. Wanneer het mono-interventies betreft, communiceren partners zelf richting bestuur en samenleving over resultaten en effecten.
- Bij het analyseren van de effecten van de aanpak ondermijning en het communiceren daarover wordt de 'Rijker verantwoord' methodiek gehanteerd. Hierdoor is er ook oog voor maatschappelijk effect als onderbouwing wanneer 'harde' resultaten (kilo's en kerels) lastiger vast te stellen zijn.

¹⁰ Zie voor meer informatie: www.rijkerverantwoorden.nl

Bewustwording,
kennis en aanpak
verbeteren

3 Wat moet er gebeuren om deze strategie succesvol uit te voeren?

De strategische koers die in het vorige hoofdstuk aan de hand van verschillende thema's uiteen is gezet, biedt richtlijnen voor de manier waarop we in Oost-Nederland samenwerken in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Een strategie kan echter nooit succesvol worden door enkel de koers te beschrijven aan de hand van een aantal thema's. Daarom wordt in dit hoofdstuk een aantal belangrijke voorwaarden ten aanzien van het proces uitgelicht waaraan, naast de meer inhoudelijke randvoorwaarden zoals geschetst in hoofdstuk 2, moet worden voldaan om de strategie succesvol te kunnen implementeren. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor een aantal punten die de afgelopen jaren een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit belemmerd hebben. Deze voorwaarden en aandachtspunten zijn net als de strategische koers uit het voortraject van informatieverzameling en consultatie bij de partners naar voren gekomen. Ondanks dat niet elke voorwaarde direct in te willigen is en niet elk aandachtspunt op korte termijn valt op te lossen, is het wel van belang deze punten als samenwerkingsverband te onderkennen, teneinde een in de praktijk werkbaar samenwerkingsstrategie na te streven.

Aandacht voor organisaties en personen die deze strategie moeten uitvoeren

Een gezamenlijke inspanning

Als één ding duidelijk is geworden uit informatie die is opgehaald bij de partners in Oost-Nederland, is dat de aanpak van ondermijning valt of staat met de partijen en personen die bij de aanpak betrokken zijn. Hoe optimaal een proces ook is ontworpen, als partijen niet de intentie hebben om écht samen te werken aan een aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit of als betrokken medewerkers van samenwerkende partijen de benodigde kennis, expertise en het mandaat missen, belemmert dat het behalen van de doelen. Het is dus essentieel dat alle partijen binnen het RIEC-samenwerkingsverband zich committeren aan een optimale samenwerking in een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Deze strategie is daarvoor bedoeld. Partijen die deze strategie onderschrijven verplichten zich ook dat ze volgens de afspraken bijdragen aan een gezamenlijke aanpak van ondermijning in Oost-Nederland.

De juiste mensen en de juiste sturing

Samenwerken vereist een aantal competenties en vaardigheden van de medewerkers die succesvol willen deelnemen aan die samenwerking. Het zijn de samenwerkingsgerichte medewerkers die hun eigen organisatie door en door kennen, inclusief het instrumentarium en de prioriteiten, en die nieuwsgierig zijn naar de werking van de organisaties waarmee ze samenwerken. Deze medewerkers hebben mandaat en toegang tot de leiding van de eigen organisatie, zijn beschikbaar en hebben voldoende tijd en ruimte, zijn creatief en zien kansen en kunnen wheelen en dealen.

Hoe goed toegerust ook, het helpt deze samenwerkingsgerichte medewerkers als er een vorm van sturing is op hun werkzaamheden en op de bijdrage vanuit alle deelnemende organisaties. Daartoe zijn procesmanagers nodig, die naast de genoemde samenwerkingsvaardigheden onder meer ook beschikken over het vermogen om van samenwerkende medewerkers van verschillende organisaties een team te maken (en niet-functionerende collega's te doen vervangen), om collega's in de samenwerking aan te spreken en om toegang te krijgen tot bestuurders van de verschillende partijen om af te stemmen en eventueel te escaleren. Voor een succesvolle samenwerking is het cruciaal dat alle partijen zich verplichten om alleen medewerkers te laten deelnemen in de samenwerking tegen ondermijning die minimaal aan deze vereisten voldoen.

Gemeenten helpen een grotere rol te pakken

Gemeenten zijn een essentiële en steeds belangrijker partner in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Een gemeente beschikt over veel informatie, heeft een belangrijke rol in signalering, preventie en bewustwording en kan verschillende bestuur(srechtelijke) maatregelen nemen. Het strafrecht is niet de enige oplossing om ondermijning een halt toe te roepen en het is daarom essentieel dat de gemeentelijke informatiepositie en het repertoire aan interventies vanuit het lokale bestuur beter benut worden. Zowel de gemeenten als de andere partners in het RIEC-samenwerkingsverband onderschrijven deze wens.

Het bestrijden van georganiseerde ondermijnende criminaliteit is tegelijk geen core business van gemeenten. Lang niet alle gemeenten zijn voldoende in staat om de aanpak ondermijning

goed vorm te geven binnen de organisatie. Knelpunten kunnen zitten in onvoldoende capaciteit voor een veiligheidsafdeling, (te) beperkte juridische kennis waardoor onder meer informatiedeling wordt belemmerd en bestuurlijke interventies niet (voldoende) worden ingezet en onvoldoende samenwerking met andere organisatieonderdelen binnen de gemeente die relevant zijn voor de aanpak van ondermijning (zoals het sociaal domein), maar ook als onvoldoende ervaren ondersteuning vanuit het RIEC-samenwerkingsverband. Eén van de belangrijkste opgaven in de komende jaren voor het RIEC-samenwerkingsverband, alle deelnemende partijen en het RIEC-bureau, is dan ook gemeenten te helpen een grotere rol te pakken in een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Hierdoor worden gemeenten weerbaarder gemaakt tegen ondermijning.

Gemeenten in Oost-Nederland hebben aangegeven behoefte te hebben aan capaciteit en expertise. Gemeenten worden al door het RIEC-bureau ondersteund bij vraagstukken omtrent APV's, beleidsregels, Bibob-aanvragen en bewustwording, maar de wens is dit te intensiveren. Met name middelgrote en kleine gemeenten worstelen om de gewenste gemeentelijke positie te pakken en kunnen vaak niet voorzien in de benodigde bijdrage aan een gezamenlijke aanpak van ondermijning. Het RIEC-samenwerkingsverband zal hier nadrukkelijk op inzetten in 2022-2025, wat voor het RIEC-bureau zal betekenen dat de focus van dienstverlening wordt aangepast. Gemeenten moeten uiteraard ook zelf aan de slag om hun slagkracht in de aanpak van ondermijning te verstevigen. Hiervoor is het van belang meer prioriteit en meer capaciteit toe te kennen aan de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat voldoende ambtenaren op de veiligheidsafdeling een substantieel deel van hun tijd kunnen besteden aan de aanpak van ondermijning; juristen op de hoogte zijn van de juridische mogelijkheden om informatie te delen en bestuursrechtelijke interventies uit te voeren; en dat bewustwording wordt aangewakkerd en op peil wordt gehouden binnen de gehele gemeentelijke organisatie. Ten slotte liggen er kansen in het vergroten van de onderlinge samenwerking tussen gemeenten, bijvoorbeeld door het gezamenlijk financieren en inzetten van specifieke kennis en capaciteit en gezamenlijk gebruik maken van de ondersteuning die door het samenwerkingsverband wordt geboden.

De rol van het RIEC-bureau

Uit het voortraject is gebleken dat de partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband een grotere rol voor het RIEC-bureau zien als het gaat om het opbouwen van expertise en het beschikbaar stellen van die expertise RIEC-partners. De komende jaren zal het RIEC-bureau zich dan ook toeleggen op het ondersteunen van en expertise leveren aan samenwerkingspartners, waarbij gemeenten de voornaamste afnemers zijn. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat ondersteuning vanuit het RIEC-bureau

altijd van tijdelijke aard is en tevens altijd gericht is op het beter en structureler in positie brengen van de partners zelf. Het RIEC-bureau is er dus om te ondersteunen, en niet om de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit van anderen over te nemen. Een gezamenlijke aanpak van ondermijning blijft een gezamenlijke opgave van het samenwerkingsverband, waar het RIEC-bureau onderdeel van is.

Naast het leveren van expertise aan partners blijft het RIEC-bureau een gezamenlijke aanpak van casuïstiek faciliteren in de daarvoor bestemde gremia. Om het proces van signaal tot en met interventie/evaluatie te versnellen en tot meer interventies te komen, is de ontwikkeling van informatiepleinen naar actiecentra ingezet. In de districten waar de actiecentra al functioneren, is te zien dat dit een positieve uitwerking heeft. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren verder doorgevoerd.

Daarnaast wil het RIEC-bureau meer verbinding gaan maken tussen de 'I' van informatie en de 'E' van expertise. Hiermee wordt beoogd de informatie en inzichten vanuit de casuïstiek in te zetten om gericht aan trendmonitoring te doen en barrièremodellen te ontwikkelen waar andere gemeenten en districten, maar ook andere regio's voordeel mee kunnen behalen. Individuele casuïstiek wordt geanalyseerd om meer algemeen voorkomende gelegenheidsstructuren of handavingsknelpunten op het spoor te komen en bestuur(srechtelijke) en andere maatregelen te ontwerpen die hiertegen kunnen worden ingezet. Dit betekent concreet dat gemeenten bijvoorbeeld van het RIEC-bureau te horen zullen krijgen dat een bepaalde gelegenheidsstructuur zich mogelijk voordoet binnen hun gemeentegrenzen en wat zij hiertegen kunnen ondernemen. Hiermee wil het RIEC-samenwerkingsverband meer aan de voorkant van de problematiek komen. Inzichten uit losse casuïstiek moeten dus meer gebruikt worden om op grotere schaal aan de voorkant van de problematiek te komen door tijdig, actief en gericht advies te geven. Het RIEC-bureau zal als faciliterende, coördinerende en verbindende partner binnen het samenwerkingsverband deze proactief signalerende rol meer naar zich toe gaan trekken.

Een kans voor de provincies en mogelijke nieuwe partners

Naast veranderende rollen voor de kernpartners binnen het samenwerkingsverband, zijn er ook kansen voor andere samenwerkingspartners om hun rol te vergroten. Het RIEC-samenwerkingsverband denkt daarom aan uitbreiding met organisaties die nu (nog) geen rol spelen in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

De provincies Overijssel en Gelderland participeren reeds in het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland. Uit het voortraject blijkt dat de provincies nadrukkelijk zoeken naar hun rol in de aanpak van ondermijning. De provincies kunnen daarin be-

ter benut worden als samenwerkingspartner. Met name op het gebied van integriteit, toezicht en handhaving en Bibob-beleid kan de provincie vaker en veelvuldiger ingezet worden. Alleen al in het licht van de Omgevingswet die per 1 juli 2022 in werking zal treden, in combinatie met het toenemende aantal drugslabs en dumpingen van drugsafval in het buitengebied, is het noodzakelijk de provincies meer te betrekken bij de aanpak van ondermijning in Oost-Nederland.

Daarnaast staat het RIEC-samenwerkingsverband open voor nieuwe partners om de aanpak van ondermijning mee uit te breiden. In toenemende mate wordt al samengewerkt met Waterschappen, bijvoorbeeld als het gaat om rioolonderzoek. Maar ook energiemaatschappijen en andere private partijen zijn in het voortraject genoemd door de partners als interessante organisaties om mee samen te werken. Ook stimuleert het RIEC-samenwerkingsverband het creëren van maatschappelijke allianties, bijvoorbeeld tussen organisaties in het sociaal domein en het onderwijs. Het RIEC-samenwerkingsverband kan hierin ondersteunen door partners in positie te brengen om deze allianties aan te gaan door hen te voorzien van kennis en de juiste contacten.

Capaciteit en informatiedeling vereisen continue aandacht

Capaciteit

In de uiteenzetting van de strategische koers in het vorige hoofdstuk is al een aantal aandachtspunten en randvoorwaarden genoemd. Een deel van deze aandachtspunten en randvoorwaarden is niet enkel van toepassing op een gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Schaarre capaciteit dwingt elke partner tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Bij politie en OM speelt meer dan alleen de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en dus kan de capaciteit van die organisaties nooit alleen daarvoor ingezet worden. Tekort aan capaciteit voor de aanpak kan niet op korte termijn worden opgelost. Het opleiden van meer medewerkers in de opsporing gaat – ondanks een forse investering van het kabinet – enkele jaren duren. Daarom moet op een andere manier worden gecommuniceerd over capaciteit.

Op dit moment wordt in de behandeling van casuïstiek niet altijd duidelijk aangegeven óf en hoeveel capaciteit beschikbaar is voor de daadwerkelijke uitvoering van een interventie. Dit leidt soms tot teleurstelling omdat verwachtingen vaak – wellicht impliciet – anders zijn tussen de partners. Als het vaak gebeurt dat uiteindelijk geen capaciteit beschikbaar is voor daadwerkelijke interventie heeft dit een negatief gevolg voor de motivatie om gezamenlijk casuïstiek aan te pakken. Daarom is het van cruciaal belang om in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden van alle partijen en gedurende het proces van signaal tot en met interventie telkens de toezeg-

gingen en verwachtingen te blijven toetsen bij elkaar. Uiteraard geldt deze voorwaarde voor alle facetten van samenwerken. Dit onderwerp vereist daarom blijvende aandacht in de verschillende gremia binnen het RIEC-samenwerkingsverband.

Het is daarin interessant om te onderzoeken wat nodig is bij verschillende partners om capaciteit te kunnen en willen labelen, zodat duidelijk en vastgelegd is welk deel van de capaciteit wordt besteed aan de RIEC-samenwerking. De Belastingdienst hanteert reeds een dergelijke methodiek met gelabelde capaciteit. Partners ervaren dit als een voordeel, omdat je hierdoor beter weet wat je wel en niet kunt verwachten van (de inzet van) een organisatie.

Informatiedeling

Het onderwerp informatiedeling is geen nieuw aandachtspunt. In een samenleving waarin in toenemende mate persoonsgegevens beschikbaar zijn, is het vraagstuk rondom mogelijkheden tot en rechtmatigheid van informatiedeling een onderwerp dat vaker ter sprake komt. Gebeurtenissen zoals de toeslagenaffaire hebben invloed op de mate waarin partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband informatie delen. Bij vraagstukken omtrent informatiedeling wordt door partners (met name gemeenten) regelmatig gewezen naar de in hun ogen te beperkte juridische kaders waarbinnen informatie rechtmatig met elkaar mag worden gedeeld. Op basis van ervaringen bij verschillende gezamenlijk behandelde casussen in RIEC-verband blijkt echter dat de juridische kaders (onder andere het RIEC-LIEC-convenant) over het algemeen voldoende ruimte bieden voor het delen van informatie om zo te komen tot integrale interventies. De crux lijkt met name te zitten in dat betrokkenen in de operatie niet altijd genoeg kennis hebben van deze juridische kaders, waardoor in een voorzichtigheidsreflex informatie niet (volledig) gedeeld wordt. Van belang is dan ook om de betrokkenen in de aanpak van ondermijning op de hoogte te blijven stellen van de juridische kaders van het RIEC-LIEC-convenant waarbinnen integrale informatiedeling rechtmatig en mogelijk is.

Daarbij dient vermeld te worden dat partners in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit aangeven dat het juridisch kader van informatiedeling niet is gewijzigd, maar de interpretatie daarvan wel. Mogelijk is de interpretatie hiervan veranderd door een aantal misstanden die zich in de maatschappij heeft voorgedaan en het vertrouwen van de burger in de overheid heeft geschaad. Om optimale informatiedeling voor de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te faciliteren, opteert een aantal partners voor gewijzigde wetgeving. Het wetsvoorstel voor de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden, dat momenteel bij de Eerste Kamer ligt, biedt mogelijk uitkomst voor (een deel van) de ondervonden belemmeringen.

Van strategie naar actie in de praktijk

Met het vaststellen van dit strategiedocument is een optimaal functionerende gezamenlijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland nog niet vanzelfsprekend. Hiervoor moeten we gezamenlijk aan de slag. Om te zorgen dat deze strategie uitvoerbaar wordt, zal een aantal stappen in de inrichting van het RIEC-samenwerkingsverband moeten worden gezet. Tegelijkertijd zal deze Meerjarenstrategie door alle partners moeten worden vertaald in inrichtings- en/of uitvoeringsplannen. Daarnaast zal deze Meerjarenstrategie onderdeel uit gaan maken van de algehele Regionale Veiligheidsstrategie Oost Nederland.

Uitvoering

Het is van groot belang dat alle samenwerkingspartners deze strategische koers voor het RIEC-samenwerkingsverband opnemen in de strategische richting van de eigen organisatie. Om deze strategische ambities om te zetten in actie schrijven alle samenwerkingspartners op basis van de Meerjarenstrategie 2022-2025 een uitvoerings- of actieplan voor de eigen organisatie. Deze plannen kunnen mogelijk samengevoegd worden met de districtelijke programma's/uitvoeringsplannen die reeds bestaan. Op basis van de strategie verschuiven accenten voor het samenwerkingsverband. De verwachting is dat ook het RIEC-bureau aan de slag moet met de (her)inrichting van de organisatie als gevolg van de verschuiving van dienstverlening naar het meer leveren van expertise aan partners en specifiek het ondersteunen van gemeenten. Daarnaast gaan gemeenten hun interne planvorming voor de gemeentelijke aanpak van ondermijning opstellen/aanscherpen teneinde samenwerking tussen verschillende organisatieonderdelen op een goede manier te borgen.

Door gemeenten is aangegeven dat de capaciteit eerst op een adequaat niveau moet worden gebracht voordat de ambitie zoals vastgelegd in deze Meerjarenstrategie uitgevoerd kan worden. De behoefte om meer middelen en capaciteit te verkrijgen is groot. Daarom geven gemeenten aan dat het belangrijk is dat in de DVO's en het RVO de ambitie wordt uitgesproken door bestuurders om de samenwerking aan te gaan, prioriteit toe te kennen aan de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en daarvoor meer capaciteit vrij te maken. Aangezien de gemeenteraad uiteindelijk besluit over het vrijmaken van capaciteit, lijkt het daarbij nuttig de raad meer te overtuigen van de noodzaak om ondermijning gezamenlijk aan te pakken in RIEC-verband. Ook moet het bij elkaar leggen van FTE's en expertise door gemeenten onderling gestimuleerd worden.

Nieuwe inrichting van dienstverlening door het RIEC-bureau

De verschuiving naar meer focus op het leveren van expertise aan partners (met name aan gemeenten) betekent dat het

RIEC-bureau de dienstverlening op een andere manier moet organiseren. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van het RIEC-bureau. Na het vaststellen van deze strategie zal het RIEC-bureau aan de slag gaan met het interne inrichtingsvraagstuk en de samenwerkingspartners informeren over de mogelijke veranderingen in de organisatiestructuur. Hierbij behoort tot de mogelijkheden dat het RIEC-bureau zich (nog) meer districtelijk gaat organiseren (bijvoorbeeld een frontoffice per district) of dat meer gewerkt gaat worden met flexibele teams die zich richten op het leveren van specifieke expertise (bijvoorbeeld teams Bibob, APV of nazorg die kunnen worden ingeschakeld door de partners). Uit het voortraject is gebleken dat partners behoefte hebben aan duidelijkheid over wat men van het RIEC-bureau kan verwachten qua diensten. Na afronding van het inrichtingsvraagstuk voorziet het RIEC-bureau een 'menukaart' op te kunnen leveren waardoor de diensten in één oogopslag duidelijk moeten worden voor de samenwerkingspartners.

Minder bestuurlijke drukte

Door nagenoeg alle partners is aangegeven dat de overleg- en besluitvormingsstructuren in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland omvangrijk en niet altijd even overzichtelijk zijn. Inherent hieraan is het feit dat Oost-Nederland bestaat uit 76 gemeenten, 5 districten (met daarin 28 basisteams van de politie), 2 provincies en uiteenlopende culturen. Het schaalniveau bemoeilijkt het inrichten van de overleg- en besluitvormingsstructuur. Er is bij de partners behoefte aan duidelijkheid en vereenvoudiging van de governance en minder bestuurlijke drukte. Het RIEC-bureau zal de komende periode aan de slag gaan met een voorstel voor vereenvoudiging van de overleg- en besluitvormingsstructuur en zal daarbij een overzicht maken voor de partners hoe deze ingeregeld is in Oost-Nederland.

Deze exercitie start met inzichtelijk maken welke verantwoordelijkheden elke afzonderlijke partner in het samenwerkingsverband heeft en op welke plek(ken) samengewerkt wordt. Op basis van deze rol- en taakbeschrijvingen kan, rekening houdend met lokaal, districtelijk, regionaal en landelijk gezag, een voorstel gedaan worden om de bestuurlijke drukte te verminderen. Hierbij is het uitgangspunt dat de Stuurgroep RIEC Oost-Nederland op strategisch niveau leidend is en blijft wat betreft de koers van het gehele samenwerkingsverband (conform het RIEC-LIEC-convenant). Bestuurlijke afstemming en communicatie zullen verder geprofessionaliseerd worden en via de lijn van de DVO's en het RVO verlopen. De aansturing en coördinatie in de uitvoering worden zo lokaal mogelijk belegd in de lokale gezagsdriehoeken. Voor de coördinatie van casuïstiek en inzet op districtelijk niveau worden de districtelijke stuurploegen benut. Voor het niveau Oost-Nederland is dit de Eenheidsstuurploeg.

‘De kraan dichtdraaien in plaats van dweilen’

Conclusie

De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit staat de komende jaren bovenaan de veiligheidsagenda in Nederland. Zo ook in Oost-Nederland, dat niet gespaard blijft van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Deze complexe problematiek vereist niet alleen een (strafrechtelijk) antwoord vanuit politie en justitie, maar is een maatschappelijke opgave die alleen door met verschillende overheidspartijen en private organisaties goed samen te werken effectief kan worden teruggedrongen. Het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland is vastberaden om deze samenwerking - van repressie tot preventie en van opsporingsinstanties tot maatschappelijke allianties - vorm te geven.

Waarom een Meerjarenstrategie?

Van belang is om gezamenlijk in Oost-Nederland vast te leggen hoe we deze gezamenlijke aanpak voor ons zien en willen inrichten. In deze Meerjarenstrategie 2022-2025 is de strategische koers vastgelegd voor de komende vier jaar om de georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland de baas te worden. In deze strategie zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten helder gemaakt waar het RIEC-samenwerkingsverband zich aan committeert. Tevens is duidelijkheid verschaft in de rol- en taakverdeling binnen het samenwerkingsverband en is positie gekozen om een aantal vraagstukken, zoals capaciteit en informatiedeling, te kunnen adresseren. Met de in deze Meerjarenstrategie vastgelegde werkwijze kan het RIEC-samenwerkingsverband de gezamenlijk bepaalde handhavingknelpunten samen effectief aanpakken. Zo brengen we de komende vier jaar gezamenlijk de georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland een forse slag toe.

Wat willen we bereiken?

Het RIEC-samenwerkingsverband heeft drie concrete ambities opgenomen in deze Meerjarenstrategie.

- 1. De repressieve aanpak aantoonbaar effectiever maken door gezamenlijk sneller te komen tot effectievere interventies.** Het RIEC-samenwerkingsverband blijft inzetten op repressie door de gezamenlijke aanpak van casuïstiek. Deze repressieve aanpak kan echter effectiever door sneller tot betere interventies en meer resultaat te komen. Onder andere de hiervoor ingezette ontwikkeling van informatiepleinen naar actiecentra wordt doorgezet om dit proces te verbeteren.
- 2. Meer aan de voorkant van de problematiek komen door het wegnemen van opportuniteitsstructuren voor ondermijning.** Door te focussen op het wegnemen van

gelegenheidsstructuren en opwerpen van barrières wil het RIEC-samenwerkingsband ook 'de kraan dichtdraaien' in plaats van voornamelijk 'dweilen'. Hierdoor moet het lastiger worden om ondermijnende activiteiten te ontplooiën. Dit vereist een systeemgerichte preventieve aanpak waarbij de kernpartners, maar ook nieuwe doelgroepen, gestimuleerd en geholpen worden om hun zaken op orde te hebben zodat bestaande systemen en structuren moeilijker misbruikt kunnen worden door criminelen.

- 3. Gemeenten helpen een grotere rol in de gezamenlijke aanpak van ondermijning te pakken door hen te ondersteunen met kennis, kunde en capaciteit.**

De bijdrage die gemeenten leveren aan de gezamenlijke aanpak van ondermijning kan en moet groter om het gewenste effect te behalen. Naast dat gemeenten zelf voldoende prioriteit, middelen en capaciteit moeten toekennen aan de aanpak van ondermijning, gaat het RIEC-samenwerkingsverband hen meer ondersteunen met kennis, kunde en capaciteit.

Wat verandert er?

Het RIEC-samenwerkingsverband gaat zich meer richten op het wegnemen van opportuniteitsstructuren voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit. We willen gezamenlijk meer aan de voorkant van de problematiek komen en 'de kraan dichtdraaien' in plaats van voornamelijk 'dweilen'. Dit doet het RIEC-samenwerkingsverband door op basis van inzichten verkregen uit de aanpak van casuïstiek, gecombineerd met gericht onderzoek en trendmonitoring, opportuniteitsstructuren bloot te leggen, barrièremodellen te ontwikkelen en aan de hand daarvan gevraagd én ongevraagd advies en expertise te leveren aan de samenwerkingspartners. Hierdoor wordt de overheid weerbaarder tegen ondermijning. Essentieel hiervoor is dat de gemeenten in Oost-Nederland ondersteund worden om een grotere bijdrage te kunnen leveren aan de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Hiertoe zullen gemeenten meer prioriteit en capaciteit moeten toekennen aan de aanpak van ondermijning. Het RIEC-bureau gaat gericht tijdelijke ondersteuning en expertise leveren om gemeenten te ondersteunen. Tevens wordt onderlinge samenwerking tussen gemeenten gestimuleerd.

Wat wordt verder ontwikkeld en doorgezet?

Het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland blijft op integrale wijze casuïstiek behandelen, wat wil zeggen: gezamenlijk met alle partners signalen analyseren, met extra informatie verrijken, van een passend en doeltreffend

interventie-advies voorzien en waar relevant deze interventie ook gecoördineerd uitvoeren op basis van ingediende signalen. Het doel is om in de uitvoeringsfase tot effectievere interventies te komen. Hiervoor wordt de al lopende transitie van districtelijke informatiepleinen naar actiecentra verder ontwikkeld in Oost-Nederland. Er worden betere afspraken gemaakt met elkaar over de personen die vanuit partners worden afgevaardigd voor uitvoering of coördinatie/aansturing; zij moeten over de juiste kennis en het mandaat beschikken om over capaciteit te mogen besluiten. Daarnaast blijft het samenwerkingsverband aangehaakt op landelijke initiatieven en ontwikkelingen in de bredere, maatschappelijke aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Ten slotte blijft het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland samenwerken met aangrenzende Duitse deelstaten op het gebied van grensoverschrijdende, ondermijnende criminaliteit.

Waar wordt minder op gefocust?

De partners in het RIEC-samenwerkingsverband zien geen mogelijkheid en noodzaak om werkzaamheden af te bouwen. Aangezien er nog geen duidelijkheid is over de financiële middelen die de RIEC's ter beschikking komen, is het raadzaam om in ieder geval scherpere keuzes te maken. Dit bleek een lastige opgave. Uitkomst van deze exercitie is dat het RIEC-samenwerkingsverband zich niet richt op algemene bewustwordingscampagnes voor het brede publiek en dat werkzaamheden omtrent gedragsgerichte preventie scherper worden afgebakend.

Gedragsgerichte preventie blijft een belangrijk onderdeel van de aanpak van ondermijning, maar het RIEC-samenwerkingsverband richt zich daarin op het faciliteren van preventiecampagnes die samenwerkingspartners of andere organisaties zelf kunnen uitrollen. De ondersteuning die het RIEC-samenwerkingsverband daarin biedt, zal gericht en selectiever worden ingezet.

Hoe zetten we de strategie om naar actie?

De Meerjarenstrategie 2022-2025 wordt opgenomen in de regionale veiligheidsstrategie en in de districtelijke programma's/veiligheidsplannen. Op basis van deze Meerjarenstrategie zorgen de samenwerkingspartners ervoor dat de strategie onderdeel wordt van de eigen interne strategische richting. Ook stellen zij ieder uitvoerings- of actieplannen op om de Meerjarenstrategie in de praktijk te kunnen uitvoeren. Het RIEC-bureau onderzoekt in hoeverre de huidige organisatiestructuur passend is bij de dienstverlening die in de toekomst gewenst is: meer focus op het leveren van expertise aan partners en specifiek het ondersteunen van gemeenten. Gemeenten gaan aan de slag met een intern actieplan om binnen de organisatie bewustwording, prioriteit, kennis en kunde zo goed mogelijk op orde te krijgen. Ten slotte is het de ambitie om de overleg- en besluitvormingsstructuur ten aanzien van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Oost-Nederland te vereenvoudigen.

Bijlage 1:

RIEC-LIEC-convenant

(PAGINA 4 T/M 10)

CONVENANT
ten behoeve van Bestuurlijke
en Geïntegreerde Aanpak
Georganiseerde Criminaliteit,
Bestrijding Handhavings-
knelpunten en Bevordering
Integriteitsbeoordelingen

Versie september 2014

Landelijk Informatie en Expertise Centrum (LIEC)

CONVENANT ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen

Alle convenantpartners zoals bedoeld in het Convenant zijn benoemd in de bijlagen.

Hierna afzonderlijk te noemen convenantpartner en gezamenlijk te noemen convenantpartners,

Overwegende dat:

- I voor een krachtiger aanpak van de georganiseerde criminaliteit een steviger geïntegreerde aanpak van het OM, de politie, het lokaal bestuur, de Belastingdienst en andere betrokken organisaties binnen de kaders van het Bestuurlijk Akkoord Geïntegreerde Decentrale Aanpak Georganiseerde Misdaad van september 2008 (Kamerstukken II, 29 911, nr. 27) noodzakelijk is;
- II gemeenten blijkens het bij de brief van 25 augustus 2011 van de minister van Veiligheid en Justitie gevoegde jaarverslag Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) en de Nulmeting bestuurlijke aanpak behoefte hebben aan ondersteuning bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit en behoefte hebben aan meer volledige informatie over criminele activiteiten in hun gemeente (Kamerstukken II, 29 911, nr. 54);
- III de minister van Veiligheid en Justitie in de brief van 25 augustus 2011 voor de komende jaren een beleidskader heeft vastgesteld waarin een structuur wordt geschetst voor het voortzetten van de samenwerking binnen de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) en het Landelijk Informatie en Expertisecentrum (LIEC) en is aangegeven dat de rijksbijdrage aan de RIEC's en het LIEC na afloop van de pilotfase vanaf 1 januari 2012 bij wijze van cofinanciering structureel wordt gemaakt;
- IV de partijen, betrokken bij het Bestuurlijk Akkoord Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Misdaad, hebben besloten om de samenwerking in 2012 te versterken en uit te breiden middels het vaststellen van een Geactualiseerd Bestuurlijk Akkoord Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit (Kamerstukken II, 29 911, nr. pm);
- V het structureel voortzetten van de RIEC's en het LIEC vergt dat de taken en samenstelling van de centra nader worden gedefinieerd en dat in een convenant de formele aspecten van de samenwerking tussen het LIEC en de RIEC's worden vastgelegd in overeenstemming met het onder III bedoelde beleidskader;
- VI de minister van Veiligheid en Justitie aan de burgemeesters die korpsbeheerder zijn in hun politieregio [de regioburgemeesters als bedoeld in art.1g Politiewet 2012] een subsidie heeft

toegekend ten behoeve van het instellen en in stand houden van een RIEC, dat de operationele ondersteuning biedt aan de met dit Convenant te bereiken doelen en de beoogde samenwerking tussen convenantpartners;

- VII met dit Convenant uit het oogpunt van bestuurlijke eenvoud voorts aangewezen is de totstandkoming van dit Convenant en de voorziene herziening van de regionale convenanten in één keer te realiseren;
- VIII met het Convenant, binnen de doelstellingen daarvan, tevens wordt voorzien in een basis voor het op structurele basis uitwisselen van politiegegevens op grond van de Wet politiegegevens (Wpg) alsmede een grondslag voor de rechtmatige uitwisseling van andere noodzakelijke uitwisseling van informatie tussen de convenantpartners en de RIEC's onderling met inachtneming van het hierover in het Convenant bepaalde;
- IX de convenantpartners het wenselijk achten dat ook andere overheden -die in het Convenant als bestuursorganen staan aangeduid- bij het samenwerkingsverband kunnen aansluiten indien dat de bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit versterkt;

komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities en afkortingen

- 1.1 Bestuurlijk Akkoord: het Geactualiseerd Bestuurlijk Akkoord Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit uit 2012.
- 1.2 Checklist Wbp: de “Checklist Waarborging naleving Wet bescherming persoonsgegevens Regionaal Samenwerkingsverband” ten behoeve van de melding van de gegevensverwerking aan het College bescherming persoonsgegevens zoals opgenomen in de bijlage Privacyprotocol van dit Convenant.
- 1.3 Convenant: het CONVENANT “Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen”. Citeertitel: Convenant
- 1.4 Convenantpartners: één of meer aangesloten partners bij de RIEC's en het LIEC.
- 1.5 Gelegenheidsstructuren: een opeenstapeling van gelegenheden welke zich voordoen in de bestuurlijke, maatschappelijke en zakelijke omgeving die faciliterend werken voor het plegen van bestuursrechtelijk of strafrechtelijk te sanctioneren gedragingen en waarin personen samenwerken die deze gedragingen faciliteren.
- 1.6 Georganiseerde criminaliteit: misdaadverschijnselen met een maatschappij ondermijnend karakter, die tot stand komen in samenwerking tussen personen, en worden gepleegd met het oog op het gezamenlijk behalen van financieel of materieel gewin.
- 1.7 Handhavingsknelpunten: door de stuurgroep RIEC als zodanig aangewezen personen of groep personen, gebied of branche, waarover verschillende overheden of bestuursorganen signalen bereiken dat de vigerende regelgeving structureel niet wordt nageleefd, hetgeen mogelijk leidt tot een maatschappij ondermijnende situatie, bestaand uit bestuursrechtelijk of strafrechtelijk te sanctioneren gedragingen.
- 1.8 LIEC: Landelijk Informatie en Expertise Centrum bestuurlijke en geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit.
- 1.9 Regionale Stuurgroep RIEC: de stuurgroep als bedoeld in art. 3.2 van dit Convenant.
- 1.10 RIEC: Regionaal Informatie en Expertise Centrum bestuurlijke en geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit.

Artikel 2 Doelstelling

De samenwerking tussen de convenantpartners en tussen de daartoe opgerichte samenwerkingsverbanden RIEC's en het LIEC heeft als doel gezamenlijk invulling te geven aan:

- 2.1 een bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit door naast het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsverbanden ook bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving aan te wenden om de georganiseerde criminaliteit te bestrijden;
- 2.2 de identificering van gelegenheidsstructuren binnen die economische sectoren en publieke voorzieningen die vatbaar zijn voor beïnvloeding door de georganiseerde criminaliteit opdat, middels het treffen van maatregelen ter bescherming, wordt voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en daardoor de democratische rechtstaat wordt ondermijnd.

Hierbij wordt aandacht besteed aan verschijningsvormen en onderdelen van georganiseerde criminaliteit:

- mensenhandel en -smokkel;
 - georganiseerde hennepcultuur;
 - fraude in de vastgoedsector;
 - misbruik binnen de vastgoedsector;
 - witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit;
 - zoals die door de minister van Veiligheid en Justitie worden benoemd op basis van het 4-jaarlijks door de minister van Veiligheid en Justitie vast te stellen Nationaal Dreigingsbeeld;
 - andere per Regionale Stuurgroep RIEC te bepalen verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit.
- 2.3 de bestrijding van handhavingsknelpunten;
 - 2.4 de bevordering en ondersteuning van integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur op grond van de Wet Bibob.

Artikel 3 RIEC

- 3.1 Ieder RIEC wordt bestuurd door een Regionale Stuurgroep RIEC, die bestuurlijk verantwoordelijk is voor het betreffende samenwerkingsverband RIEC.
- 3.2 De Regionale Stuurgroep RIEC bestaat uit de convenantpartners, waarbij de Korpsbeheerder [Regioburgemeester] de rol vervult van voorzitter, tenzij anders wordt besloten. Op basis van onderlinge consensus kunnen zij zich laten vertegenwoordigen.
- 3.3 De leden van de Regionale Stuurgroep RIEC zorgen voor voldoende mandaat om bindende afspraken te kunnen maken voor de partij die zij in de stuurgroep vertegenwoordigen en geven op hoofdlijnen sturing aan de regionale samenwerking. De Regionale Stuurgroep RIEC lost geschilpunten op met betrekking tot de samenwerking en de informatieverwerking.
- 3.4 De Regionale Stuurgroep RIEC stelt jaarlijks het beleidsplan en de verantwoording vast en bepaalt op grond van de in het beleidskader genoemde taken (Kamerstukken, II, 29 911, nr. 54) de wijze waarop aan de cofinanciering invulling wordt gegeven en rapporteert voor wat betreft de in artikel twee genoemde taken en de daaraan verbonden cofinanciering aan de minister van Veiligheid en Justitie.
- 3.5 De Regionale Stuurgroep RIEC bepaalt welke andere verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit en welke handhavingsknelpunten in de eigen regio onder de werking van het Convenant dienen te vallen.

- 3.6 De Regionale Stuurgroep RIEC ziet er op toe dat de bij partijen aanwezige informatie ten behoeve van een bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit wordt ontsloten en draagt zorg voor de coördinatie van de mogelijke interventies van de convenantpartners in de regio.
- 3.7 De Regionale Stuurgroep RIEC draagt zorg voor het instellen en in stand houden van een bureau dat ook de naam RIEC draagt. Dit bureau ondersteunt het samenwerkingsverband RIEC en daartoe wordt ten minste één fysieke plek ingericht voor het RIEC. Alle convenantpartners brengen financiële danwel kwalitatief en kwantitatief adequate personele middelen in.
- 3.8 Het hoofd RIEC draagt zorg voor de dagelijkse leiding van het RIEC en de coördinatie van de eigen regionale samenwerking, alsmede voor de informatie-uitwisseling binnen het samenwerkingsverband. De informatieuitwisseling wordt nader uitgewerkt in artikel 5 en in het bij het Convenant behorende Privacyprotocol.
- 3.9 Het RIEC rapporteert en adviseert periodiek -voor wat betreft de in artikel 3.4 genoemde beleidsplan volgens een door de minister van Veiligheid en Justitie vastgesteld format- aan de Regionale Stuurgroep RIEC en eventueel het Regionale College(s) [het regionale bestuurlijke overleg in het kader van de Nationale Politie].
- 3.10 Het RIEC rapporteert jaarlijks aan de eigen Regionale Stuurgroep RIEC en het (de) eigen Regionaal College(s) over de wijze waarop de ondersteuning aan de gemeenten zoals beschreven in het beleidskader heeft plaatsgevonden. De Regionale Stuurgroepen RIEC initiëren en beslissen over het gevraagd en ongevraagd adviseren door de RIEC's over criminogene effecten van (voorgenomen) besluiten van convenantpartners.

Artikel 4 LIEC

- 4.1 De RIEC's worden om redenen van efficiency bij hun taakuitvoering ondersteund door het LIEC waar dit taken betreft die alle RIEC's raken doch die te duur of te specialistisch zijn om bij elke RIEC te beleggen of die het geografisch gebied van meerdere RIEC's betreffen, zoals aangegeven in het Beleidskader RIEC's en LIEC, dat onderdeel uitmaakt van de brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 25 augustus 2011 (Kamerstukken, II, 29 911, nr. 54).
- 4.2 De ondersteuning door het LIEC van de RIEC's betreft:
- versterking van de uniformiteit door in samenwerking met de RIEC's te zorgen voor landelijke standaarden ten behoeve van uniformiteit van hoofdwerkprocessen en informatiedeling;
 - uitvoering van beleidsmatige, regio-overstijgende en landelijke taken in de bestuurlijke en de geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit;
 - specialistische ondersteuning aan de RIEC's bijv. ten aanzien van de privacywetgeving;
 - functioneren als landelijk loket voor bestuurlijke dossiers over criminele fenomenen en opstellen van een landelijk bestuurlijk criminaliteitsbeeld;
 - functioneren als landelijk kenniscentrum voor de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit;
 - functioneren als landelijk loket c.q. uitvoering van internationale taken en het Stockholm-programma voor Nederland;
 - het systeembeheer en technisch beheer van het systeem RIEC-IS en het RIEC-fileshare-systeem.
- 4.3 Het LIEC wordt bestuurd door een Stuurgroep LIEC, die bestuurlijk verantwoordelijk is voor het samenwerkingsverband LIEC.
- 4.4 Het Hoofd LIEC adviseert de minister van Veiligheid en Justitie.
- 4.5 Het hoofd LIEC draagt zorg voor de dagelijkse leiding van het LIEC.

Artikel 5 Informatie-uitwisseling

- 5.1 De convenantpartners verplichten zich over en weer, met in achtneming van de wettelijke bepalingen, alle informatie te verstrekken die nodig is om de in artikel twee van dit Convenant vermelde doelen te bereiken. Informatie-uitwisseling vindt plaats onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de convenantpartners. Binnen de wettelijke kaders en de doelstelling van het Convenant is tevens uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk aan het LIEC en andere RIEC's.
- 5.2 De Stuurgroep RIEC maakt nadere afspraken over de wijze waarop de wettelijke bepalingen van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) worden nageleefd. Ter implementatie en ter waarborging van de naleving van deze wettelijke verplichtingen wordt in ieder geval het in het Bestuurlijk Akkoord en in het bij het Convenant behorende Privacyprotocol opgenomen juridische kader in acht genomen.
- 5.3 De persoonsgegevens die in ten behoeve van de in artikel 2 genoemde doelstellingen worden uitgewisseld, zijn beperkt tot de landelijk vastgestelde benodigde set van persoonsgegevens. De Stuurgroep RIEC ziet erop toe dat deze gegevensset wordt vastgelegd in de Checklist Wbp en dat de melding van de gegevensverwerking conform deze Checklist wordt gedaan bij het College bescherming persoonsgegevens (Cbp).
- 5.4 Indien dit noodzakelijk is als gevolg van wijzigingen wordt deze Checklist Wbp geactualiseerd en de update wordt opnieuw aangemeld bij het Cbp.
- 5.5 Met de ondertekening van dit Convenant zeggen de convenantpartners toe er voor zorg te dragen dat de verwerking van persoonsgegevens door de convenantpartners plaatsvindt in overeenstemming met de wettelijke kaders.
- 5.6 Informatie-uitwisseling tussen de convenantpartners vindt waar mogelijk geautomatiseerd plaats.
- 5.7 Een bestuursorgaan kan uitsluitend gegevens via het RIEC ontvangen als het is toegetreten tot het Convenant. Indien convenantpartners overgaan tot informatie uitwisseling met een bestuursorgaan dat niet is toegetreten tot het samenwerkingsverband waar dit Convenant op toeziet, dan vindt de informatieuitwisseling plaats op een andere grondslag dan dit Convenant.
- 5.8 Wanneer de informatie-uitwisseling tussen convenantpartners plaatsvindt op grond van het Convenant dan dient het betrokken RIEC op de hoogte te zijn van de informatie-uitwisseling. De informatie-uitwisseling geschiedt via het RIEC en in de vorm van het RIEC-IS-systeem en het RIEC-Filesharesysteem, tenzij anders is afgesproken in de Regionale Stuurgroep RIEC.

Artikel 6 Geheimhouding en beveiliging

- 6.1 De convenantpartners en een ieder die betrokken is bij de uitvoering van het Convenant en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze regeling voortvloeit. De convenantpartners zijn hierbij gehouden aan hun eigen wetten en regelingen. De convenantpartners stellen normen vast op basis waaraan ter beschikking gestelde medewerkers en aangewezen contactpersonen voldoen aan voor hen geldende integriteits-eisen.
- 6.2 De convenantpartners verbinden zich jegens elkaar om informatie die zij hebben ontvangen niet zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de verstreckende convenantpartner en met inachtneming van het in het Bestuurlijk Akkoord opgenomen en in het privacyprotocol uitgewerkte juridisch kader door te verstrekken aan anderen dan de convenantpartners.

- 6.3 De convenantpartners en de RIEC's en het LIEC verplichten zich jegens elkaar om passende technische en organisatorische maatregelen te treffen ter beveiliging van de gegevens tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking, conform het vastgestelde RIEC-LIEC Integraal Beveiligingsplan. Tevens verplichten zij zich jegens elkaar om de informatie strikt vertrouwelijk en met gepaste geheimhouding te behandelen.

Artikel 7 Veiligheidsaspecten

- 7.1 Indien één of meer convenantpartners op grond van het Convenant handhavingsactiviteiten ondernemen, draagt de regionale eenheid van de politie die deelneemt aan het betreffende samenwerkingsverband er waar nodig zorg voor, dat voldoende capaciteit beschikbaar is voor de sterke-armfunctie, zodat de convenantpartners hun werkzaamheden veilig en ongestoord kunnen verrichten. Convenantpartners stemmen hun activiteiten waar zij verwachten de sterke-armfunctie nodig te hebben ruim van te voren af en geven de regionale eenheid van de politie die deelneemt aan het regionaal samenwerkingsverband RIEC voldoende gelegenheid om voor verantwoorde planning van de te verrichten werkzaamheden zorg te dragen. Daadwerkelijke besluiten over deze politie-inzet worden genomen door het bevoegd gezag zoals dit is geregeld in de Politiewet.
- 7.2 Bij het beletten en/of belemmeren van ambtshandelingen, het plegen van wederspanning en bij andere strafbare feiten (o.a. mishandeling en bedreiging) tegen één of meer medewerkers van een convenantpartner die werkzaamheden verricht op grond van het Convenant, wordt door politie en Openbaar Ministerie gehandeld overeenkomstig het Protocol Veilige Publieke Taak.
- 7.3 De convenantpartners, de RIEC's en het LIEC bevorderen dat wanneer hun medewerkers met één van de in het voorgaande lid genoemde strafbare feiten worden geconfronteerd, zij daarvan aangifte doen bij de politie. Daarbij kiest een medewerker domicilie ten kantore van de convenantpartner, of het RIEC dan wel het LIEC.

Artikel 8 Inwerkingtreding, opzegging en beëindiging

- 8.1 Dit Convenant treedt in werking met ingang van de datum van ondertekening door de convenantpartners. Met ingang van dezelfde datum eindigt de werking van de tot uiterlijk 1 januari 2013 verlengde Regionale Convenanten Geïntegreerde Decentrale Aanpak Georganiseerde Misdad. De bepalingen van het Convenant die gerelateerd zijn aan de voorgenomen nieuwe wettelijke regelingen voor de eenheden van de politie en de arrondissementsparketten, treden in werking op het moment dat deze nieuwe wettelijke regelingen van kracht worden.
- 8.2 Elk van de convenantpartners kan diens deelname aan dit Convenant met ingang van een kalenderjaar en met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden opzeggen.
- 8.3 Verplichtingen welke naar hun aard bestemd zijn om ook na beëindiging van het Convenant voort te duren, blijven na beëindiging van het Convenant bestaan. Tot deze verplichting behoort in ieder geval het bepaalde omtrent geheimhouding in artikel 6 van het Convenant.

Artikel 9 Toetreding

- 9.1 Het Convenant staat open voor toetreding door bestuursorganen die de - in het Bestuurlijk Akkoord en het Convenant geformuleerde - doelstellingen nastreven en gerechtigd zijn tot informatie-uitwisseling binnen de gestelde wettelijke kaders.
- 9.2 Een bestuursorgaan dat tot het Convenant wil toetreden, kan daartoe een aanvraag indienen bij de voorzitters van de Regionale Stuurgroepen van de RIEC's dan wel bij de voorzitter van de Landelijke Stuurgroep LIEC.

- 9.3 De voorzitter van de Regionale Stuurgroep legt een verzoek tot toetreding van een bestuursorgaan voor aan de convenantpartners. Een verzoek tot toetreding gedaan aan één RIEC wordt alleen gehonoreerd na instemming van alle convenantpartners van het betreffende RIEC. Een verzoek tot toetreding gedaan aan alle RIEC's wordt alleen gehonoreerd na instemming van alle convenantpartners van alle RIEC's. De voorzitter van de Regionale Stuurgroep kan door de convenantpartners gevolmachtigd worden om in te stemmen met toetreding. Indien instemming is verkregen voor toetreding, vindt toetreding tot het Convenant plaats door middel van ondertekening door dat bestuursorgaan van een bijlage bij het Convenant waarin de toetreding wordt geregeld.

Artikel 10 Kosten

De kosten en benodigde inzet van mensen en middelen ter uitvoering van het Convenant worden met inachtneming van de cofinancieringseisen van de minister van Veiligheid en Justitie door de gezamenlijke convenantpartners gedragen overeenkomstig de gezamenlijk opgenomen verdeling in de vastgestelde begrotingen van de RIEC's en het LIEC.

Artikel 11 Aanpassingen en wijzigingen

- 11.1 Waar nodig maken convenantpartners via de stuurgroep(en) nadere afspraken om een goede uitvoering van het Convenant te verzekeren.
- 11.2 Het Convenant kan slechts worden gewijzigd indien alle convenantpartners hiermee schriftelijk instemmen.

Artikel 12 Geschillen

- 12.1 Het Convenant is niet in rechte afdwingbaar met uitzondering van de in artikel 6 opgenomen geheimhoudingsbepaling voor de convenantpartners.
- 12.2 Mocht er bij de uitvoering van dit Convenant een geschil ontstaan, dan zullen partijen zich in goed overleg tot het uiterste inspannen het geschil tot een oplossing te brengen. Een geschil is aanwezig als dit door een van de partijen wordt gesteld.

Artikel 13 Voorlichting en communicatie

De stuurgroepen van de RIEC's en het LIEC stellen een communicatieplan vast met daarin afspraken over voorgenomen voorlichtingsactiviteiten en over afstemming van contacten met de media.

Artikel 14 Evaluatie

Het LIEC draagt er in samenwerking met de Regionale Stuurgroepen RIEC zorg voor dat het Convenant uiterlijk in 2015 ten behoeve van de bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit wordt geëvalueerd en onverminderd het bepaalde in artikel 8.2 zal worden herzien indien de evaluatie uitwijst dat het aanpassing behoeft. Daarna zal 2-jaarlijks een evaluatie plaatsvinden.